

De Twee Kwartieren

Genealogisch tijdschrift voor Kempen- en Peelland

Zoektocht door Bossche Archieven

Op gesprek bij Heemkundekring Weerderheem

Notariële akte begrijpen middels AI

Op zoek naar Henrick van de Weijdeven

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING
Afdeling Kempen- en Peelland

Inhoudsopgave

3	Van de redactie	33	Karel Spee geëerd met lintje
4	Zoektocht door Bossche Archieven	34	Ledenbijeenkomsten KPL
13	Notariële akte begrijpen middels AI	37	Digitale producties en streaming van bijeenkomsten
19	Op zoek naar Henrick van de Weijdeven	38	Onderlinge ondersteuning en advies
21	Op gesprek bij Heemkundekring Weerderheem	41	Bibliotheek
25	Asielcrisis?	42	Cursussen en workshops van NGV- KPL
27	Famillement CBG 13 juni 2026	49	Gebruik KadasterArchiefviewer
28	Handig zoeken	50	Vacature voorzitter NGV Kempen- en Peelland
30	Publiceren in De Twee Kwartieren	51	Bestuur van de afdeling Kempen- en Peelland
31	Van de vice-voorzitter	51	Mutaties ledenlijst
32	Afscheid van voorzitter Anton Neggers	51	Informatie NGV-KPL

Afbeelding op de omslag:

Fragment uit een kaart van Judocus Hondius (1563-1612) van het hertogdom Brabant (Nova Babantiae Ducatus Tabula)

Copyright © 2026 NGV-afdeling Kempen- en Peelland, overname van artikelen in overleg met de redactie met bronvermelding

Niet ondertekende stukken worden gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de redactie.

Kopij voor het volgende nummer inzenden voor **1 augustus**

Redactie: Anton Neggers, Theo van Rooijen, Gertjan Keesman en Peter Roosenboom, eindredactie en vormgeving: Peter Roosenboom

Redactieadres: redactie-kpl@ngv.nl

De Twee Kwartieren wordt vormgegeven met het DTPpakket Scribus in lettertype Corbel 10 pts

Van de redactie

Jaargang 1 nummer 1 van ons afdelingstijdschrift werd uitgebracht in maart 1993. Het heette toen nog: Mededelingenblad van de afdeling Kempen- en Peelland. In het eerste nummer verzocht de redactie de leden om een passende naam voor het blad. Hun eigen suggestie was: Uit d'n Turf van 't Lempke, waarbij de turf symbool stond voor Peelland, en 't lempke (lampje) voor de stad Eindhoven, en dus indirect voor Kempenland. Daar kwam echter niks van: pas in 2014 veranderde de naam van het Mededelingenblad in De Twee Kwartieren. Alle afleveringen werden traditioneel voorzien van een voorwoord van de redactie. Dat verandert plotseling in de laatste editie van 2020, als de vice-voorzitter het voorwoord schrijft. Vanaf 2021 begint elke editie met een voorwoord van de voorzitter. Tot vandaag. Met het aftreden van de voorzitter (die overigens ook al lang vóór 2020 het voorwoord schreef), en bij ontstentenis van een opvolger (hebt u al gezocht?) neemt de redactie vanaf deze editie het voorwoord weer voor eigen rekening. Dat lijkt een mineure wijziging, maar gaat toch gepaard met enige andere veranderingen in het beleid dat het ons nuttig lijkt u daarvan kond te doen.

Met de nieuwe naam in 2014 veranderde ook de ambitie. De Twee Kwartieren was niet langer hoofdzakelijk een mededelingenblad, maar veranderde meer in een genealogisch tijdschrift. De inhoud werd centraal gesteld: artikelen

over genealogisch onderzoek, nieuwe trends in de genealogie, tips voor onderzoekers en inhoudelijke bijdragen die meer gericht waren op familiegeschiedenis dan op de ouderwetse genealogische overzichten. Voor het afdelingsnieuws werden de website en de (digitale) nieuwsbrieven meer ingezet. Zo ontstond een magazine met een grote variatie aan inhoud, af en toe afgewisseld met themanummers (zoals de COVID-special in 2020, en de Latijn-special in 2025).

Die lijn willen we graag voortzetten. Dat betekent dat we iedereen van harte uitnodigen om hun eigen inhoudelijke artikelen in te dienen. Dat mag van alles zijn: van anekdotes uit de archieven, tot ervaringen met onderzoek of tips voor andere genealogen. Het afdelingssegment, zeg maar het afdelingsnieuws, de mededelingen en activiteiten worden voorafgegaan door een woordje van de vice-voorzitter die bij afwezigheid van een gekozen voorzitter fungeert als plaatsvervanger.

De redactie hoopt dat De Twee Kwartieren daarmee nog beter voldoet aan de behoefte van de lezers. Omdat wij daarover weinig feedback ontvangen gaan we een lezerspanel inrichten: een aantal leden die we elke keer willen bevragen over de inhoud. Geïnteresseerd om daaraan deel te nemen? Een mailtje aan het [redactieadres](#) is voldoende om daarvoor uitgenodigd te worden.

In de decennia voorafgaand aan het computertijdperk is er door Frans Buijsen uit het Belgische St-Katalijne-Waver samen met zijn vader Jozef veel genealogisch onderzoek gedaan naar de familie Buijsen. Zij hebben met name de familie Buijsen in kaart gebracht die zich rond 1620 in de heerlijkheid Nispen-Essen-Kalmthout (B) vestigde. Frans heeft voor zijn uitgebreide genealogisch werk veel erkenning gekregen en is zelfs tot ereburger van Essen benoemd. Een van de initiatieven waarbij Frans ook betrokken was, was de uitgave van het familieblad 'Buijsenissen' dat verscheen van maart 1984 tot oktober 1994.[1] Hierin werd naast diverse familiewetenswaardigheden de hele stamboom Buijsen beschreven en werd tevens geïnformeerd over verdere vorderingen in het stamboomonderzoek.

Een van de belangrijkste ontdekkingen in die periode was het testament uit 1603 van Barbara Aert Willemsen de weduwe van de oudst gekende voorvader Govaert Hendrixzone Buijsen uit Den Bosch.[2] Govaert zelf had men gevonden in een oud stadsrekeningenboek uit 1533.

Jarenlang heb ik mij bezig gehouden met 'mijn' andere families: Gofers, Verdel en Svendsen (DK) omdat ik er vanuit ging dat het meeste van de familie Buijsen wel bekend was en ook wel omdat ik het zoeken in de Bossche archieven niet echt makkelijk vond.

Een bezoek van onze afdeling aan het Bossche Stadsarchief

en de cursus 'Genealogie voor gevorderden' door Anton Neggars waren een aanleiding om toch eens te kijken of er nog meer over de Bossche Buijsens te vinden is.

Schutblad blijkt 'akte'

Mijn eerste actie was om de naam Buijsen op te zoeken in de schepenbanken uit de omgeving van Den Bosch. En ik vond zoals verwacht een aantal akten die ook al in Buijsenissen vermeld werden. In de meeste wordt *"..Barbara (Berber) weduwe van Goijart Buijsen..."* genoemd, hetzij als eigenaresse of als ontvanger van geld of goederen. En toen stuitte ik in de schepenbank van Veghel op een bijzonder document.

In een akte (vermoedelijk) gedateerd 1587 staat:

"... Goijarden Buijsen Henricxz, clerck van mijn heere den scouth." [3]

De akte is om twee redenen bijzonder. In 1587 was Govaert al meer dan 14 jaar overleden. In een akte uit 1573 wordt namelijk gemeld: *"...een jaerlicken lospachte van 2 gulden 10 stuivers aen Barbara weduwe Goijaert Buijsen..."*.[4]

En dat Govaert klerk van een schout was, is nieuwe informatie.

Het gaat om een schutblad, als je de scan bekijkt zie je dat het oorspronkelijke blad een kwart slag gedraaid is. Iemand heeft dus dit document dubbelgevouwen en gebruikt om

een aantal aktes te bundelen.

de akte als schutblad gebruikt
[klik voor vergrotingen](#)

Gelukkig voor mij is er ook een transcriptie van dit schutblad gemaakt, dat scheelt tijd. Het gaat om een lijst met namen. Het lijkt een opsomming te zijn van mensen die van diverse plaatsen ergens naar toe gekomen zijn, vermoedelijk naar Veghel want in de kantlijn staat Willem P. van Bolck, secretaris in Vechel. Er wordt in het document gesproken over het afleggen van de eed en er worden geldbedragen genoemd achter diverse personen. Onder de namen op de lijst zijn vrouwen en mannen soms met vermelding van het beroep bijv. orgelmaker of loodgieter, en tevens diverse priesters en religieuzen. Het lijkt erop dat deze mensen op verschillende vaste data gekomen zijn. Er staat o.a. "Venerus XVen meerte" en "Venerus XIIIlen Junij"

en daaronder staan dan de namen.

In de transcriptie van de akte staat verder: "*tussenkop: Pacha XIII aprilis anno XVC LV (Pasen, 14-04-1555)*".

Misschien gaat het hier om een (religieuze) beweging waarvoor mensen zich aanmelden en is dit een soort ledenlijst? Ik concludeer voorzichtig dat de secretaris van Veghel of een van zijn assistenten een paar oude documenten heeft gebruikt om deze stapel akten te archiveren. Het schutblad zelf zou dan uit 1555 - 1556 kunnen zijn, vanwege de vermelde paasdatum. En in dat jaar is onze Govaert springlevend want hij koopt in 1555 een huis in de Verwerstraat. [5] Als dit allemaal juist is dan is Govaert dus klerk van de schout, maar van welke schout? De schout van Veghel? Maar hij koopt een huis in Den Bosch, is hij misschien klerk van de Schout van Den Bosch?

En dan begint mijn zoektocht in de Stadsarchieven van Den Bosch. Na wat ronddwalen door de webstek (ook wel '*surf en op de website*') kom ik uit bij de Bossche Encyclopedie, die gebruikt een soort interne versie van Google en dan gaat het snel.

Govaert Hendrixzone Buijsen koopt een lijfrente

Eerst kom ik terecht op '*Erf- en lijfrenten op de stad 's-Hertogenbosch 1479-1580*'. Bij de naam Buijsen staan vijf vermeldingen en van een daarvan uit 1531 word ik even stil.

"St. Jan en Kerstmis

Goyart zoen wilneer Henrix Buysen van Nederlynter vanden zelve wilneer Henricken ende Lysbetten dochter Willems Goedacx zynre huysvrouwe tsamen verweect oudt 29 jaren - 12 CG."

In die twee regels staat een enorme hoeveelheid informatie. Dat Henrix uit Neerlinter (B) kwam was al bekend uit het stadsrekeningenboek maar we weten nu ook de naam van de moeder van Govaert: Lysbet Willems Goedacx en ook dat Govaert 29 jaren oud is in 1531. Hij is dus geboren in 1502.

Ik dacht dat wilneer een soort titel was zoals mijnheer maar ik leer na wat zoekwerk dat 'wilneer Henrix..' betekent 'wijlen Henrix...'. Henrix is dus vóór 1531 is overleden.

Govaert moet welvarend zijn want als de lijfrente 5% van de koopsom bedraagt dan heeft deze lijfrente hem 240 (Carolus) Gulden gekost. In die tijd kon je daar een huis in de binnenstad van Den Bosch voor kopen zoals we later zullen zien.

Govaert krijgt nu de rest van zijn leven 12 Carolus Gulden (CG) per jaar die in twee keer aan hem uitbetaald worden namelijk op St. Jan (4 juni) en Kerstmis.

Waarom Govaert die lijfrente heeft gekocht is onbekend, maar uit de toelichting op de Bossche Encyclopedie blijkt dat veel mensen in die tijd een lijfrente voor hun (klein)kinderen kochten, waarbij ze het geld eerst zelf ontvingen om

het dan aan de kinderen te geven. Misschien was het bestemd voor zijn moeder. Voor de stad 's-Hertogenbosch was het verkopen van lijfrentes een manier om aan geld te komen zonder de belastingen te hoeven verhogen. Er werd een keurige boekhouding van bijgehouden, nu 500 jaar later een schatkist voor genealogisch onderzoek. [6]

Klerk van de Schout

Aangemoedigd door dit resultaat ga ik op zoek naar informatie over zijn werk als klerk. Wat is er in de Bossche Encyclopedie te vinden over schouten en hun klerken?

Beetje bij beetje vind ik het bewijs dat Govaert werkt als klerk van de schout van 's Hertogenbosch.[7] Die schout was Jan van Brecht die, voordat hij in 1530 Laagschout werd, vele malen schepen was onder meer in 1523, '26 en '29. In 1535 werd hij ook benoemd tot Hoofdschout van Den Bosch en de Meierij. Vanaf dat moment werden beide functies in 's-Hertogenbosch door de Hertog van Brabant (keizer Karel V) verenigd.

Wanneer Govaert voor Jan van Brecht is gaan werken heb ik nog niet kunnen vinden maar er zijn diverse redenen om aan te nemen dat hij al voor Jan van Brecht werkte toen deze schepen was. Govaert heeft tot zijn dood in 1562 de familie van Brecht gediend. Dat hij voor de familie werkte blijkt wel uit diverse akten bijvoorbeeld een onroerend-goedakte waarin hij zaken namens de familie deed: '..trans-

port aan Godefridus Buysen Henrcixss. t.b.v. Dominus Johannis de Brecht.."[8] En een akte ook uit 1557 waarin staat *"..aan Godefridus Buysen Henricxssone ten behoeve van ridder Jan van Brecht een erfcijs van 7 Carolusgulden.."* [9]

Het langst werkte hij voor Jan van Brecht maar na diens dood in 1558 diende hij de weduwe Elisabeth van Hunenborch [10] die de zaken van haar man afhandelde en die haar zoon Jacob in het zadel hielp als opvolger van zijn vader.

De familie van Brecht had de onvoorwaardelijke steun van de Hertog en zowel Jan als Jacob werden tot ridder geslagen.[11] Dit waren mensen met invloed en gezag, en hun trouwe dienaar Govaert heeft daar zeker voordeel van gehad.

Behalve zijn werk voor de familie inde Govaert als klerk namens de schout boetes. Burgers moesten boetes betalen als er inbreuken op de gildenkeuren werden geconstateerd, en bij vergrijpen of overtredingen op verordeningen.

Tevens ontving hij voor de stad het poortergeld dat door nieuwe poorters moest worden betaald en dat deels de stad en deels de hertog toekwam. De schout ontving daaruit een deel, maar ook zijn klerk kreeg daaruit een bedrag van drie stuivers. Daarnaast ontving Govaert als klerk een salaris van *"..twelff croonen ten prijse van drije schellingen vier penningen grooten brabant.."*[12] Het klinkt indrukwekkend maar ik heb geen idee hoeveel dit waard is. Ik

neem aan dat het goed betaald was, want hij kwam met veel geld in aanraking in deze functie.

Reizen naar het hof in Brussel

Nu ik weet dat Govaert klerk van de schout was ga ik op zoek naar informatie over de schouten van Den Bosch en vind de schoutsrekeningen. De schout was verantwoordelijk voor de openbare orde. Hij en zijn klerk inden nogal wat boetes en de poortersgelden zoals hiervoor gemeld. Daarover moest verantwoording worden afgelegd en een deel betaald worden aan de hertog van Brabant. Op dat moment was dat keizer Karel V, die zijn hof had in Brussel. Elk jaar maakte de schout de rekening op en bracht die naar de rekenkamer van de keizer in Brussel.

Die schoutsrekeningen zijn in Brussel bewaard gebleven en inmiddels bevindt zich een kopie bij het BHIC.[13] Daar kon ik ze via de zoekmachine niet vinden maar wel bij Henk Beijers die van de rekeningen een uittreksel heeft gemaakt en een groot deel daarvan heeft gedigitaliseerd.[14] Dat levert vaak leuke en voor genealogen interessante informatie op. Als voorbeeld de volgende informatie uit de schoutsrekening van 1546 die door Govaert naar Brussel werd gebracht.[15] :

'.....vuistslagen:

Janne de Vendeler sloeg Henrick de Snyder

Michiel de Cruywagencruyder sloeg Beelken dochter van Jan

Geritsz. van Empel

Willemken dochter van Mathijs de Smit sloeg Jexken weduwe van Dierick Yewansz.

Janne Andriesz. de spelmaker sloeg Marten Janssoen

Anna Vuchs sloeg een vrouwspersoon

Symon int Sautvat sloeg diverse malen de huisvrouw van Symoen inde Distel

slaan met knuppels e.d. – niet messentrekkers:

Cornelis de Gulker op Henrick de Slyckveger

Joest Lambrechtsz. de mouwmeker op Willem Janss. die mutzemeker

toebrenge van verwondingen:

Adriaen Aertsz. van Herpen verwondde Willem Henricxz. van Aerlebeeck

Janne Diericxz. van Engelandt verwondde 'int vrydomme vant kermisse der voirs. stadt' Aert de Olyesleger

Joest Jan Danckelaers te Vught verwondde Janne de Tymmerman van Erp

Cristoffel Jans Spyckers verwondde Roelof Hoerkens

Laureyns Joestenss. van Bruessel schoenlepper te Vught verwondde Janne Claess. de sackdragere...'

Govaert was in de tweede helft van 1531, hetzelfde jaar dat zijn ouders in december de lijfrente kochten, al twee keer voor zijn baas van Den Bosch naar Brussel gereisd.[16]

In die tijd geen reis zonder gevaren en een verantwoorde-

lijke taak. Om die reden denk ik dat Govaert al langer bij Jan van Brecht in dienst was, hij hem goed kende en hij daarom op Govaert vertrouwde.

Soms huurt Govaert zelf iemand in om geld naar Brussel te brengen. In 1541 worden uitgaven genoteerd om de verblijfkosten van *'...de klerk van GOVAERT BUYSEN rentmeester te VILVOIRDEN die 8 dagen gevaceerd heeft om penningen over te brengen van 's-Hertogenbosch naar Brussel'*

Dat Goveert niet bang was om zelf met geld onderweg te zijn blijkt uit de schoutsrekening van 1552 waarin staat dat Govaert twee keer naar Brussel reist om geld te overhandigen:

"UITGAVEN van wedden en de laagschout heeft Goyaert Buysen zijn klerk en dienaar van Den Bosch naar de rekenkamer te Brussel vanwege het overhandigen aan Henrick van den Bossche een som van penningen uit de resten van de rekeningen van de laagschout – 8 dagen onderweg geweest voor 16 stuivers per dag;

ook heeft hij Goyaert nog een keer naar Brussel moeten sturen om een bedrag van 420 karolusguldens te overhandigen – 13 dagen onderweg geweest tegen 16 stuivers per dag"

Na het overlijden van Jan van Brecht reist Govaert in november 1557 en '58 en in december '59 nog eens zelf naar het hof in Brussel om namens de weduwe van Jan van Brecht de schoutsrekeningen van de jaren 1556 en '57 te

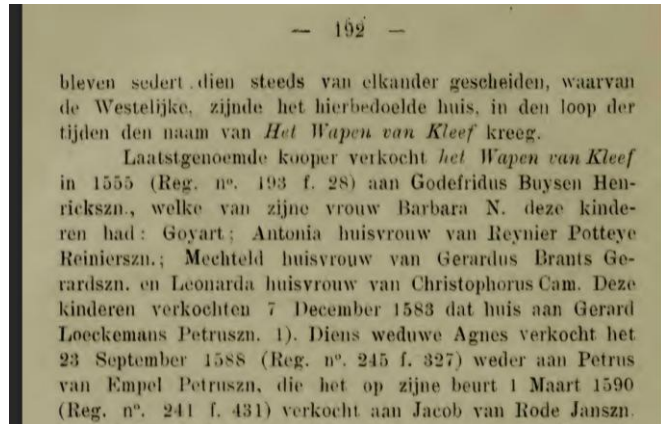
overhandigen. In Brussel duurt het een paar dagen voordat de rekeningen gecontroleerd zijn en voor akkoord getekend worden, waarna hij weer naar huis kan reizen.[17]

Huwelijk met Barbara (Berber) Aerts Willemsen

Govaert is getrouwd met Barbara (Berber) Aerts Willemsen. Ook over haar is in de Bossche encyclopedie veel te vinden.

Govaert en Barbara hebben vier kinderen: Govaert, Antonia, Mechteld en Leenardtken. [18]

In 1555 koopt Govaert een pand aan de huidige Verwerstraat.[19] Dat later 'Het wapen van Cleve' wordt genoemd.

*De Voorname Huizen en Gebouwen Van 's-Hertogenbosch
Sasse van Ysselt 1913 blz 192*

Een (winkel)pand met die naam bestaat nog steeds in de Verwerstraatnr 17. [20]

Het pand wordt in 1583 door Barbara en haar kinderen verkocht aan Gerit Luekemans.

In de Bossche Encyclopedie vind ik dat Gerit als koper een soort overdrachtsbelasting moet betalen aan de stad Den Bosch. Deze 'cijns' bedraagt 1/60^e van de koopprijs en heet 'de 6oste penning' Op basis van het bedrag dat Gerit moet betalen kunnen we dus de verkoop prijs berekenen.[21] Deze bedraagt ongeveer 1000 Carolusgulden, een zeer groot bedrag in die tijd.

Govaert heeft zijn vrouw Barbara en zijn kinderen niet onbemiddeld achtergelaten en Barbara heeft ook bezit geerfd uit haar eigen familie.[22] Over zo'n erfenis heeft Govaert in aug 1557 *'een belasting van versterf lateraliter'* betaald d.w.z. een erfbelasting op erfenissen (successie) in de zijlijn dus niet in rechte lijn van ouders naar kinderen of kleinkinderen.

"van Goyarden Buysen van wegen synre huysvrouw mede erffgenaem van Mechtelde mollers weduwe Antonis van Cranenborch - 20 CG."

De belasting bedroeg 1/80ste van de erfenis dus Barbara erfde 1600 Guldens, leuk weetje, maar belangrijker is dat ik weer twee namen heb (Mechteld Mollers en Antonis van Cranenborch) waarmee ik kan proberen de familie van Bar-

bara te vinden.

Op 13 maart 1578 verkoopt Barbara voor circa 380 Carolus Gulden een huis aan de Vughterendijk (nu Vughterstraat) aan Marcellis Goyart Roeloffs.[23]

Van Barbara als weduwe van Govaert vinden we diverse transacties in schepenbanken in de omgeving zoals die van Boxtel en Berlicum.[24]

Ze maakt haar testament op 15 feb. 1603.[25] Het testament wordt opgemaakt bij haar thuis op de Vughterstraat. *"...gesont gaande, staande ende metten mensen converserende, haren verstants, memorie ende vijff sinnen in alles machtich ende gebrukende door de gratie godts..."*.

Ze verkeert dus in goede gezondheid en is bij haar volle verstand.

In het testament van Barbara worden haar zoon Govaert en haar dochter Mechteld niet genoemd, maar alleen degenen van wie ze vindt dat ze iets verschuldigd is of aan wie iets betaald moet worden. Zo erft Magrietken haar kleindochter haar *"beste heijcke"* (mooiste kap), *'voor alle getrouwe diensten die sij Margrieten aen haer... gedaen heeft'*. De kinderen van haar overleden dochter Antonisken krijgen 40 Rijns guldens omdat hun moeder voor haar huwelijk geen bed had gekregen, zoals de andere kinderen van Barbara. Al haar overige bezittingen en toekomstig inkomen maakt ze over aan haar dochter Lenartken en haar man Stoffel Joosten voor bewezen diensten en op voorwaarde dat ze

voor haar zullen zorgen tot haar dood.

Govaert en Barbara hebben vier kinderen maar in haar testament noemt Barbara nog een vijfde kind, Lijsken (Elisabeth?), als haar dochter. Deze Lijsken had een zoon Jannen Henricx die 100 gulden ontvangt bij wijze van aalmoes. Uit de formulering in het testament lijkt het alsof Lijsken een ongehuwde moeder is.

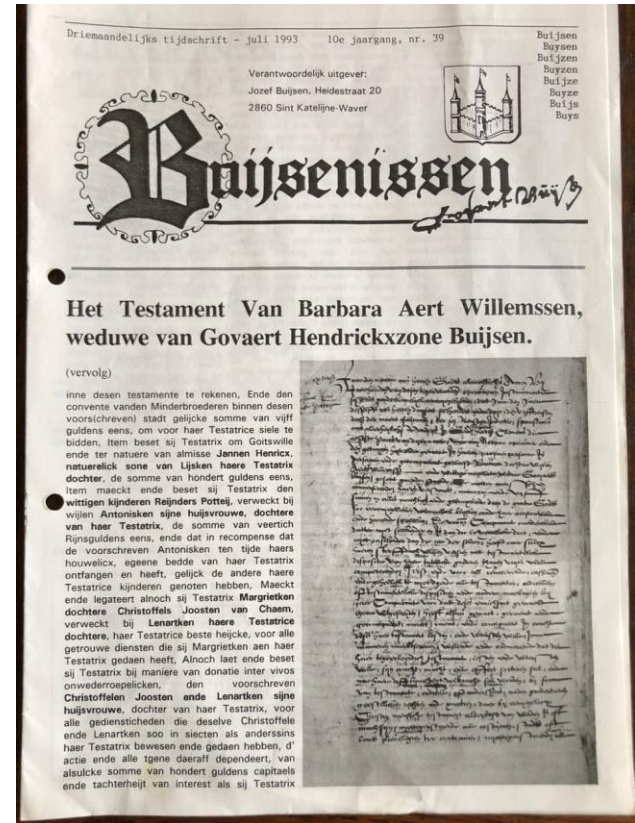
Gezien het feit dat Barbara Govaert zolang heeft overleefd zou het natuurlijk kunnen zijn dat ze nog eens getrouwd is of misschien was ze al (jong) moeder en weduwe voordat ze met Govaert trouwde. Het feit dat ze zolang als de weduwe van Govaert word omschreven in akten lijkt er op te duiden dat ze na zijn dood ongehuwd is gebleven. Dat was voor een zelfstandige vrouw met geld ook de beste keuze in die tijd want bij een huwelijk verloor ze alle zeggenschap over haar eigen vermogen en zakelijke handelingen, dat ging dan over naar haar nieuwe echtgenoot.

Barbara (overleden na 1603) moet een stuk jonger zijn geweest dan Govaert (geboren 1502) en ze moet een respectabele leeftijd hebben bereikt. Zo'n tijdsspanne is altijd een alarmbel voor genealogen - verwisselen we niet twee personen? - maar gelukkig wordt het in dit geval door diverse bronnen bevestigd.

De kinderen van Govaert en Barbara zijn vermoedelijk allemaal in Den Bosch geboren aangezien ze zelf daar hun hele leven gewoond hebben. De kinderen waren volwassen op

het moment dat het 'Wapen van Cleve' verkocht werd in 1583, een aantal jaren nadat Govaert was overleden. Er worden in de verkoopakte namelijk geen voogden genoemd en alle drie de dochters zijn getrouwd. Vermoedelijk zijn de kinderen daarom geboren vóór of net na de koop van het huis in de Verwerstraat in 1555.

Ongetwijfeld is er meer informatie in de Bossche archieven te vinden over Govaert als klerk van de schout, zo moet er ook informatie over hem in de Bossche stadsrekeningen uit die tijd te vinden zijn. Vragen die ik daarover stelde in een mail aan het Bossche archief werden onmiddellijk en gedetailleerd beantwoord. Ik kan voorlopig nog even achter mijn computer blijven zitten om in indexen uit te vinden waar ik het best kan zoeken maar dan zal ik toch zelf naar het stadsarchief van Den Bosch moeten reizen. Een reis die Frans Buysen en zijn vader Jozef diverse malen (vaak vergeefs) vanuit België hebben ondernomen op zoek naar de spreekwoordelijke speld in de hooiberg.

Overdruk uit Buijsenissen
Voor een grotere afbeelding klik hier

Noten

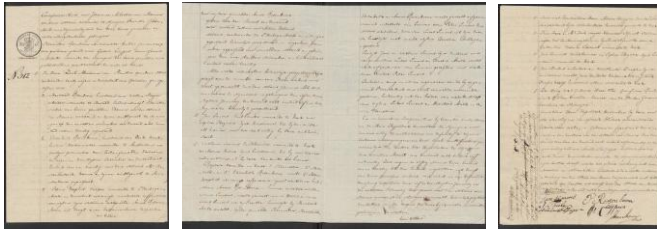
1. Buijsenissen: Driemaandelijks tijdschrift 11 jaargangen 44 nummers. Uitgegeven door Jozef Buijsen Sint Katelijne -Waver (B)
2. Govaert wordt in documenten ook wel Goijart, Goijaert Henrixzone, Godefridus, Goeijaert en Goortgenoemd, voor de duidelijkheid gebruik ik de naam Govaert om aan te sluiten bij de familie-stamboom in het familie tijdschrift 'Buijsenissen'.
3. BHIC schepenbanken Veghel toegangsnr. 7700 inv.nr 30 pag 610c +804b soort akte:aantekening
4. BHIC Schepenbanken Datering: 25-8-1573 Pagina: 95v-99r Plaats: Berlicum Toegangsnummer: 5120 Inventarisnummer: 47
5. <https://www.bossche-encyclopedie.nl/panden/verwersstraat%2017.htm>
6. <https://www.bossche-encyclopedie.nl/bronnen/Erf-%20en%20lijfrenten%20op%20de%20stad%20's-Hertogenbosch/1479-1580.toelichting.htm>
7. [https://www.bossche-encyclopedie.nl/personen/broekhoven,%20peter%20\(gieliszn\)%20van.htm?p1=_index.1.htm?title=Personen&t1=Personen&title=Peter%20Gielis%20van%20Broecheoven](https://www.bossche-encyclopedie.nl/personen/broekhoven,%20peter%20(gieliszn)%20van.htm?p1=_index.1.htm?title=Personen&t1=Personen&title=Peter%20Gielis%20van%20Broecheoven)
In het artikel over broekhoven worden de volgende bronnen genoemd: OSA 1411, 1559, O11; OSA 1414, 1562, U18; OSA 4960, f10v.
8. Bosch Protocol: project van http://www.henkbeijersarchieffcollectie.nl/historisch_onderzoek/erfgoed_s-hertogenbosch_stadsarchieff.htm2882
BP 1371 folio 266 maart 1557 Christoforus zn.v.w. Henricus zn.v.w. Johannis Baldwinij van Rijsingen, een erfacht van 1 mud rogge Bossche maat te betalen op de feestdag van Sint Jacobus apostel [1 mei] uit 2 bunders hooiland in de parochie Boxel ter plaatse jurisdictie van Liempde; idem huis erf hof 12 lopenen ter plaatse opt Oetelaer met als belendingen Arnoldus Janssen van den Booghart, Baetrice Willem weduwe, idem Cornelis zn.v.w. Wolterus Jans. man van Elisabeth zijn vrouw dr.v.w. Arnoldus Michiels, transport aan Godefridus Buysen Henricxss. t.b.v. Dominus Johannis de Brecht 3959
9. Bosch Protocol nr 1366 folio 65v Op 6 jan. 1557 verkopen Reynier Jans de Groot en zijn vrouw Dymrna Jan Claes Alartss aan Godefridus Buijsen Henricxssone ten behoeve van ridder Jan van Brecht een erfcijs van 7 Carolusgulden. Hun onderpand is hun stede te Tilburg ter plaatsentse Korvel.
10. Elisabeth van Hunenborch overleden 1571

11. Zie ook Bossche encyclopedie onder personen Jan van Brecht
12. zie noot 7 Genoemde bronnen: OSA 1414, 1562, U18.
13. BHIC Meierijse Schoutsrekeningen toegang 1107Rekeningen van de LAAG-SCHOUT van 's-Hertogenbosch (Henk Beijers)
14. http://www.henkbeijersarchieffcollectie.nl/historisch_onderzoek/schoutsrekeningen.htm
15. BHIC Meierijse Schoutsrekeningen toegang 1107computerbestand 096inventarisnummer 13009 – periode 1541-155814 microfichesRekeningen van de LAAG-SCHOUT van 's-Hertogenbosch (Henk Beijers)
16. BHIC Meierijse Schoutsrekeningen toegang 1107computerbestand 095inventarisnummer 13008 –periode 1525-154116 microfichesRekeningen van de LAAG-SCHOUT van 's-Hertogenbosch (Henk Beijers)
17. idem noot 15
18. Dekinderen worden genoemd bij de verkoop van het 'wapen van Cleve' <https://www.bossche-encyclopedie.nl/panden/verwersstraat%2017.htm>
19. Sasse van Ysselst 'de Vorname Gebouwen van 's-hertogenbosch' blz 192
20. Voor degenen die niet zo bekend zijn in Den Bosch; in de Verwerstraat ligt het Noord Brabants museum.
21. <https://www.bossche-encyclopedie.nl/bronnen/6oe%20openning/6oepenning.1.htm#15251> van Gerit Luekemans van een huys staende in de Verwerstraet gecoft tegens de weduwe Goyarts Buysen - 16 G 13 st.SAH 1435 SR 1583/4
22. <https://www.bossche-encyclopedie.nl/bronnen/Versterf/1548-1600.1.htm#267> naast Govaert en Barbara betaalde ook Jacob Jans: "item van Jacoppen Janssen een vande erfgenamen der voors Mechtelde molders - 10 CG." Stadsrekeningen aug. 1557
23. <https://www.bossche-encyclopedie.nl/bronnen/6oe%20openning/6oepenning.1.htm#15251> 13-3 van Marcelis Goyart Roeloffs van een huys gestaan opten Vuchterendyck gecoft van Barber Buysen - 6 G 6,5 st. SAH 1430 SR 1578/9
24. Zie noot 4 maar ook: BHIC Schepenbanken Boxel toegangsnummer 392 inv. Nr 70 pag. 181v (scan 184 links) en pag. 152r (scan154 rechts)
25. <https://www.bossche-encyclopedie.nl/bronnen/testamenten/1580-1700.1.htm> Barbara dochter van wijlen Aert WILLEMS weduwe van Goeijaert BUIJSEN, te 's-Hertogenbosch 15.02.1603 | GA Den Bosch N 2663

Inleiding

Dit artikel laat zien hoe je gebruik maakt van AI bij het onderzoek naar je familiegeschiedenis. Het begon met een zoekactie naar nieuwe gegevens van mijn voorouders Roosenboom in het regionaal archief van Nijmegen. Een eenvoudige zoekactie met Ro*boom leverde tientallen treffers. De meeste al bekend, maar ook een notariële akte waar de naam Rosenboom in voor kwam. Het bleek te gaan om vier gezusters Roosenboom, dochters van het echtpaar Joannes Gerardus Roosenboom (Cranenburg 1742 - Cranenburg 1814) gehuwd in Cranenburg in 1771 met Wilhelmine Sijmons (Simes, Simons) (Huissen 1771 - Cranenburg 1783). Nuttige stamboom informatie over de vier zusters en uiteindelijk meer gegevens over Wilhelmine Sijmons. Geen reden om er een artikel over te schrijven.

Maar terwijl ik de akte lees krijg ik steeds meer het gevoel dat ik niet begrijp waar die akte nu over gaat. De tekst is

[Klik hier voor vergrotingen](#)

goed leesbaar, zoals je kunt zien in de vergrotingen achter in ons blad. Maar ook herlezen brengt mij geen inzicht. Het gaat om een erfenis, dat is duidelijk maar wat legt de akte nu eigenlijk vast. Het is een royementsakte, maar wat wordt er nu geroyeerd?

Hulp invoeren van AI

De ervaring dat na een moeizame transcriptie gewoon met de hand, zonder AI je nog steeds niet weet waar de akte over ging is welbekend. De tekst invoeren in AI levert dan resultaat. Als dat de weg is dan moet de tekst wel in digitale vorm worden ingediend, scans van oude handgeschreven teksten in AI laten lezen, transcriberen en uitleggen en commentariëren in een keer lukt nog niet. Ik heb de aktes laten transcriberen met Transcribus, met de hand gecorrigeerd, wat in dit geval niet erg vaak nodig was. In ieder geval hoefde ik de tekst van de akte niet over te typen. Dus dat ging vlot. Ik laat de tekst hieronder volgen.

De tekst van de akte

Compareerden voor Johannes Albertus van Manen openbaar Notaris residerende te Nijmegen Provincie Gelderland en in tegenwoordigheid der twee hierna genoemde en meede ondergeteekende getuigen.

1. **Petronella Rosenboom** winkelierse buiten gemeenschap

van goederen gehuwd aan Gradus Cuypers Commissionair in tabak woonende te Nijmegen door haren gemelden man geassisteed en geauthoriseerd ten einde als hierna

2. **De Heer Derk Abraham van Munster** openbaar Notaris residerende te Nijmegen in kwaliteit van specialen gemagtigen van

a. **Mechteld Rosenboom** huisvrouw van Willem Meijer arbeider wonende te Herveld luidens volmagt onder adistentie van haren gemelden Ehemann voor den Notaris van Manen voornoemd en zijnen ambtgenoot te Nijmegen op den achtsten November een duizend acht honderd vier en twintig gepasseerd.

b. **Elizabeth Rosenboom**, huisvrouw van Derk Broekhuizen kledermaker woonende te Amsterdam in gevolge procuratie door beiden gemelden Ehelieden den negen en twintigsten December een duizend acht honderd vier en twintig voor den Notaris Mr. Pieter Frederik Baum en zijnen ambtgenoot te Amsterdam gepasseerd.

c. **Petrus Baptist** tapper wonende te 's Hertogenbosch in kwaliteit als eenige universeele erfgenaam van wijlen zijne overledene echtgenoot Anna Rosenboom, uit kracht eener testamentaire dispositie door wijlen gemelde Anna Rosenboom op den zevenden Maart een duizend acht honderd zestien voor Anton Bolsius Notaris, residerende te s' Hertogenbosch en getuigen ge-

passeerd behoorlijk geregistreerd, ingevolge procuratie gepasseerd voor gemelden Notaris en getuigen den negentienden November een duizend acht honderd vier en twintig.

Alle welke volmagten behoorlijk geregistreerd zijn gehegd aan de minute van een Proces Verbaal van Inzet, op gemaakt door den Notaris Johannes Albertus van Manen te Nijmegen en getuigen den vijfen twintigsten Januarij een duizend acht honderd vijfen twintig, mede behoorlijk geregistreerd.

3. **Jan Simons** landbouwer woonende te Beek en Sophia Heijnen zijne huisvrouw, die hy ten eende als hierna voor zoo veel nodig bij deeze authoriseert.

4. **Willem Simons** landbouwer woonende te Beek en Maria Blom zijne huisvrouw, die hij voor zoo veel nodig authoriseert by deeze ten eende als hierna.

Representerende in deeze

1e. **Petronella**

2e. **Mechteld** en

3e. **Elizabeth Rosenboom** voorts.

4e. **Petrus Baptist** als eenige erfgenaam zijner overledene huisvrouw Anna Rosenboom; hunne moeder Willemina Simons, welke geweest is eene dochter van Lucas Simons in zijn eerste huwelijk bij Mechteld Arntz erwekt, zijnde gemelde Petronella Mechteld, Elizabeth en Anna Rosenboom

meede geweest erfgenamen ab intestato van hunnen oom Peter Simons Kinderloos overleden, zoon van Lucas Simons uit zijn tweede huwelijk met meede wijlen Cornelia Arntz gesproten.

Terwijl Jan en Willem Simons zijn kinderen van meerge- noemden Lucas Simons en Cornelia Arntz, voorts mede erf- genamen van hunnen gezegden voor overledenen broeder Peter Simons

Derhalven eenig en alleen eigenaren van de bij op ge noemd Proces Verbaal van in zet vermelde onroerende goederen, herkomstig uit den boedel van nalatenschap van wijlen Lucas Simons en Mechteld Arntz in leven Ehelieden,

En verklaarden Comparanten by dezen te consenteren en den Heer Hypotheek bewaarder te Nijmegen voor zoo veel nodig te authoriseren om definitief te royeren zoodane in- schryvingen als door zyn E. Ambts halven genomen zijn ten kantore der Hijpotheken te Nijmegen den zevenden Maart een duizend acht honderd vijf en twintig Deel negen en vyftig Numero twee honderd een en tachtig tot drie hon- derd ingesloten, uit kragt van twee processen verbaal van inzet en van definitieve toewijzing respectie den vijfen twintigsten Januarij en den achtsten Februarij dezès jaars voor den Notaris van Manen voornoemd en getuigen opge- maakt, behoorlyk geregistreerdten lasten van de koopers der daarbij vermelde onroerende Goederen

-- te weeten

1. Den wel eerwaarden Heer Adam Huijgen exacto d' Alma- ras predikant bij de Nederduitsche hervormde geneente te Beek

2. Den Heer en Mr Isak Weijer Vermeer adjunct vredenreg- ter des Cantons Wijchen en zyn E: echtgenootte vrouwe Geertruida Helena Loselaat woonende te Beek

3. Jan Simons landbouwer en Sophia Heynen zyne huis- vrouw wonende te Beek,

4. Jan Merkus arbeider en Christina. Driessen zyne huis- vrouw voorts Jan Hendriks Kledermaker en Judith Driessen deszelfs huisvrouw, allen woonende te Beek

5. De Hoog Wel Geboren Heer Otto Graaf van Randwijck lid der tweede kamer van de Staten Generaal woonende te Nijmegen.

Gemeldens Heer Hypotheek bewaarder by deezen voor alle vervolg en aanspraak solidair guaranderende waar van ac- te;

-- gedaan en gepasseerd te Nijmegen ten kantore van den Notaris van Manen den tienden September een duizend acht honderd vijfen twintig in tegenwoordigheid van Arnol- dus de Jager houtverkooper en Jacob Thiele Kuiper beiden woonende te Nymegen als getuigen hiertoe verzogt, welke na gedane voorlezing met comparanten en Notaris hebben onderteekend de minute verbleven in bewaring van den Notaris van Manen, die genen welke niet hebben geteek-

end zyn daartoe wel verzogt door den Notaris van Manen doch, hebben, verklaard niet te kunnen schryven, noch hunnen naam teekenen

Munster
Jan Simons
P Roosenboom
J.Thiele
Cuijpers
Arnoldus de Jager
J van Manen

Beste lezer, ik denk dat je nu je deze tekst gelezen hebt, tenzij je heel goed ingevoerd bent in 19e-eeuwse notariële akten, hetzelfde gevoel hebt als ik. Namelijk dat je er niets van begrijpt.

Maar ik heb nu een **digitale tekst in txt** en die kan ik voorleggen aan een AI-programma om mij te vertellen wat de betekenis is van deze akte. Ik gebruik nu **Lumo+**, een AI-programma van het Zwitserse Proton. Het is een AI-programma dat je ook gratis kunt gebruiken. Met het unieke of in ieder geval zeldzame voordeel dat je gegevens geheel privé blijven. Lumo+ is de betaalversie. Het is niet zo snel als Perplexity of ChatGTP en het heeft minder features. Maar privacy is voor mij erg belangrijk en je chats worden niet gebruikt voor de training van het taalmodel (LLM).

De verklaring van de akte

Ik leg Lumo+ de volgende prompt voor:

Vraag aan Lumo+ AI:

vat deze notariële akte uit 1825 voor mij samen en geef aan wat doel en strekking ervan zijn:

pasted-content-2026-04-27T13-11 (bestandsnaam van de inhoud van de akte).

Het antwoord van Lumo+:

-----**Begin van het antwoord van Lumo+**-----

Hier is een samenvatting van de notariële akte van 10 september 1825, met een nadruk op het doel en de strekking:

Samenvatting van de Akte

Partijen:

De akte wordt gepasseerd voor notaris Johannes Albertus van Manen te Nijmegen. De optredende partijen zijn vertegenwoordigers van de erfgenamen van de familie Simons en Roosenboom:

Petronella Roosenboom (geassisteerd door haar man Gradus Cuypers).

Derk Abraham van Munster (notaris), als gevolmachtigde voor:

Mechteld Roosenboom (gehuwd met Willem Meijer).

Elizabeth Rosenboom (gehuwd met Derk Broekhuisen).
Petrus Baptist (weduwenaar van Anna Rosenboom, de enige erfgenaam van zijn vrouw).
Jan Simons (geassisteerd door zijn vrouw Sophia Heijnen).
Willem Simons (geassisteerd door zijn vrouw Maria Blom).

Familieverband

Deze personen zijn de erfgenamen van twee bronnen:
Willemina Simons (moeder van Petronella, Mechteld, Elizabeth en Anna), die een dochter was van Lucas Simons (uit zijn eerste huwelijk met Mechteld Arntz).
Peter Simons (oom van de Rosenboom-zussen), een kinderloos overleden **broer** van Lucas Simons (uit diens tweede huwelijk met Cornelia Arntz).
Jan en Willem Simons zijn de zonen van Lucas Simons en Cornelia Arntz.

Kortom

Alle aanwezigen zijn gezamenlijke erfgenamen van de nalatenschappen van Lucas Simons en Mechteld Arntz, en via Peter Simons ook erfgenamen van diens vermogen.

De Onroerende Goederen

De groep is de enige eigenaar geworden van bepaalde onroerende goederen (vastgoed) die afkomstig zijn uit de nalatenschap van Lucas Simons en Mechteld Arntz. Deze

goederen zijn eerder verkocht via een veiling (proces-verbaal van inzet) op 25 januari 1825 en definitief toegewezen op 8 februari 1825.

De Koopers

De goederen zijn verkocht aan vijf partijen:
Adam Huijgen (predikant te Beek).
Mr. Isak Weijer Vermeer (adjunct-vrederechter) en zijn vrouw Geertruida Helena Loselaat.
Jan Simons en Sophia Heijnen (een van de verkopers koopt hiermee een deel terug).
Jan Merkus en Christina Driessen, en Jan Hendriks en Judith Driessen.
Otto Graaf van Randwijck (lid van de Tweede Kamer).

Doel en Strekking van de Akte

Het primaire doel van deze akte is het definitief wissen (royeren) van hypotheekinschrijvingen.

Verwijdering van Schuldbelasting

Bij de verkoop van de goederen in januari/februari 1825 zijn hypotheek ingeschreven ten gunste van de verkopers (de erfgenamen) om de kooppenningen veilig te stellen. Nu de verkoop is voltooid en de eigendomsoverdracht definitief is, moeten deze inschrijvingen worden verwijderd uit het kadaster en hypotheekregister.

Autorisatie aan de Hypotheekbewaarder

De erfgenamen geven hiermee hun formele toestemming en machtiging aan de Hypotheekbewaarder te Nijmegen om de specifieke inschrijvingen (gedateerd 7 maart 1825, nummers 281 t/m 300) definitief te wissen.

Garantie

De verkopers (de erfgenamen) garanderen solidair (gezamenlijk en individueel) dat ze aansprakelijk zijn voor alle gevolgen van deze machtiging. Dit betekent dat als er later problemen ontstaan met deze **wissering**, de Hypotheekbewaarder zich op deze akte kan beroepen.

Conclusie

De akte is een verkoopgerelateerde zuiveringsakte. Na de veiling en toewijzing van het vastgoed uit de nalatenschap Simons/Arntz, regelen de erfgenamen hiermee dat de hypotheekinschrijvingen die als zekerheid dienden tijdens de verkoop, worden geschrapt. Hierdoor zijn de nieuwe eigenaars (zoals de predikant, de graaf en de andere kopers) vrij van deze specifieke schuldbelastingen in het register.

Interessant detail: Een van de kopers is Jan Simons, die ook een van de verkopers is. Dit suggereert dat hij een deel van het familielandgoed terugkoopt of een deel van de erfenis in natura verkrijgt via de veilingprocedure.

-----**Einde van het antwoord van Lumo+**-----

Wat is de waarde van dit antwoord dat Lumo+ genereert

De uitleg van Lumo+ komt mij heel plausibel over. Als ik deze uitleg lees, denk ik ja, dat kan goed kloppen. Het komt ook heel overtuigend over. Maar dat is een bekende kritiek op de "wijsheid" van AI.

Ter controle leg ik dezelfde prompt met dezelfde txt-tekst voor aan Perplexity AI. Ik krijg dezelfde uitkomst maar veel beknopter.

Ik neem dus aan dat de strekking van het antwoord van AI correct is.

Taalkundig is het antwoord van Lumo+ ook erg goed behalve in de linkerkolom hiernaast het woord '**wissering**' lijkt me geen correcte formulering voor het wissen van de inschrijvingen.

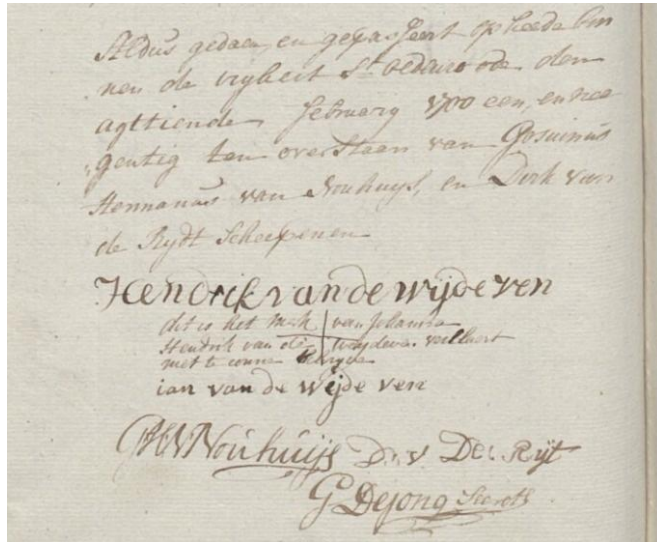
Een tweede probleem is het volgende:

*"Peter Simons (oom van de Rosenboom-zussen), een kinderloos overleden **broer** van Lucas Simons (uit diens tweede huwelijk met Cornelia Arntz). "*

Peter Simons is een zoon uit het tweede huwelijk van Lucas Simons en Megteld Arntz én een broer van de overleden Willemina Simons.

Alles bij elkaar toch een heel goed resultaat, ondanks dat blijkt dat kritische controle nodig blijft.

Op 18 februari 1791 delen Hendrik, Johanna en Jan van de Weijdeven, kinderen van Henrick van de Weijdeven en Amerens Eijmbert Schoenmakers, de nalatenschap van hun ouders die bestaat uit twee huizen, hof en aangelag, lande-

rijen en groesland gelegen onder Olland en Houtumi [1]. Henrick en Amerens zijn getrouwd voor de schepenbank op 9 februari 1755. Ze zijn beiden afkomstig uit Sint-Oedenrode. De identiteit van Amerens (Emmerentia) is eenvoudig vast te stellen. Zij is gedoopt op 3 april 1721 als dochter van

Eijmbert Schoenmakers en Lijsbeth Otters. Een doop van Henrick wordt voornamelijk niet gevonden. Het helpt daarbij niet dat zijn patroniem (vadersnaam) nergens wordt vermeld.

Onder de doopgetuigen van hun kinderen bevinden zich Joanna van de Wijdeven, Maria van de Wijdeven en Wilhelmus Hendrick van de Groenendaal. De laatste is waarschijnlijk de echtgenoot van de tweede doopgetuige: Willem van de Groenendaal, weduwnaar, trouwt op 14 september 1726 met Maria Ariaen van de Wijdeven. Het is waarschijnlijk dat Maria familie is van de Henrick naar wie wij op zoek zijn, maar voor een zus lijkt ze wat oud. Maria blijkt de dochter van Adriaen Seger van de Wijdeven en Anneke Henrick Cornelis. Zij is gedoopt in maart 1688. Zij zou een tante van Henrick kunnen zijn, maar dan zou Henrick een zoon moeten zijn van een van haar twee broers, Seger en Henrick. Seger Adriaen van de Wijdeven is in 1712 getrouwd met Maria Jansen, maar uit hun huwelijk zijn alleen maar dochters bekend. Zijn broer Henrick trouwt voor de schepenen op 1 februari 1722 met Jenneke Henrick van de Velde. Uit zijn huwelijk vinden we in het doopboek slechts één kind: Joannes, gedoopt op 27 april 1729. Omdat we in het doopboek niet verder komen zoeken we in de hoofdgeldlijst van Sint-Oedenrode van 1734-1735 [2]. Een Henrick

van de Wijdeven komt niet voor, maar onder Olland en Houtum woont wel Hendrik Ariaans Zegers, met Jen de vrouw, Meggel Dirx *de meijt* en Hendrik *de soon*.

Tijd om de balans op te maken. Henrick van de Wijdeven is geboren in Sint-Oedenrode. Doopgetuigen van zijn kinderen zijn Joanna (waarschijnlijk zijn moeder) en Maria van de Wijdeven (zijn tante). Ook zijn aangetrouwde oom Willem van de Groenendaal treedt als doopgetuige op. Omdat hij enig kind is (zoals blijkt uit de hoofdgeldlijst) zijn er geen broers of zusters die als getuige kunnen fungeren (broer Jan is kennelijk als kind overleden vóór 1734). Zijn vader woont op de herdgang Olland en Houtum, waar Henrick, zoals blijkt uit zijn erfdeling, ook gegoed is. En omdat zijn vadersnaam gelijk is aan zijn eigen voornaam (hij zou dus eigenlijk Henrick Henricks van de Weijdeven moeten heten) wordt in de protocollen die naam weggelaten. Die vader heet Henrick Adriaen Zegers van de Wijdeven, maar in de hoofdgeldlijst komt hij voor zonder zijn familienaam.

De doopakte van Henrick wordt niet gevonden. Kennelijk is zijn doop niet genoteerd. Maar uit het overige bewijs valt toch vast te stellen wie zijn ouders zijn.

Noten

1. *R Sint-Oedenrode 192 f. 482*
2. *OAA Sint Oedenrode 651*

Bij binnenkomst in de Heemkamer van de Heemkundekring Weerderheem, gevestigd in het Cultuur Centrum Carolus aan de Oranje Nassaustraat op de tweede etage, krijg ik meteen een uitvoerige toelichting door **Wil Peels**, vicevoorzitter en coördinator van de Werkgroep Archiefonderzoek, over het wel en wee van de Heemkundekring.

De Heemkundekring Weerderheem heeft als werkgebied de dorpen Valkenswaard, Dommelen en Borkel en Schaft, die sinds 1934 de gemeente Valkenswaard vormen.

Onder het genot van een kopje koffie zijn vervolgens enkele vragen gesteld over wederwaardigheden van de heemkundekring en hoe de kring en de Afdeling Kempen- en Peel-land elkaar kunnen versterken op het gebied van de familiegeschiedenis.

1. Waar komt de naam Weerderheem vandaan?

De naam verwijst naar de oude naam van Valkenswaard. Voor de achtergrond van de verandering van de naam door de eeuwen heen verwijs ik naar bijgaand kader "Etymologie". Wil geeft een uitvoerige toelichting aan de hand van "De canon van Valkenswaard", in eigen beheer uitgebracht in 2023 door de Heemkundekring. Voor degene die meer wil weten verwijs ik graag naar de [website Heemkundekring Weerderheem](#).

Etymologie

De oudste benaming 'Wederde' stamt uit de dertiende eeuw. Zowel in de archieven van Echternach als in de archieven van Postel komt deze schrijfwijze voor. Staat er daadwerkelijk Wederde of mogelijk toch wat anders. Een van de grote problemen met het lezen van oude teksten is de vraag hoever je kunt gaan met er dingen in te lezen die er níét staan. Het is niet eenvoudig deze oude geschriften goed te transcriberen.

Tot circa 1550 wordt daarna de naam 'Wedaert/ Wedart/Wedert' gehanteerd. Deze oudste schrijfvormen wijzen erop dat we niet met 'weert', in de betekenis van riviereiland of laagliggend land tussen of langs waterlopen te doen hebben. Wel met een samenstelling, vermoedelijk van 'wede', wat kreupelhout, struikgewas betekent en 'aard' wat duidt op gemene gronden, gemeynt, of vroente.

Vanaf 1500 tot 1650 verandert de naam opnieuw en wordt het 'Weerde/Weerd/Weerd/Weert'. Naast deze naam wordt tussen 1600 en 1650 de plaatsnaam 'Ver(c)ken(s)weer(d)t' gebruikt, met name in de Bossche Protocollen maar niet in de lokale archieven. De toevoeging 'Verkens' is spottend bedoeld en verwijst naar de bloeiende varkensmarkt die hier wordt gehouden. Tot slot moeten na 1650 de 'varkens' het afleggen tegen de 'valken', gerelateerd aan het succes van de valkenvangst en de valkeniers, de plaatsnaam verandert dan snel in 'Valkensweert/weerd/ waerd/waardt/waard'.

Volgens het Nederlands plaatsnamenwoordenboek is het een afgeleide van weder = (gesneden) ram met als betekenis 'nederzetting bij de kudde rammen'. Net zo aannemelijk en met enig historisch chauvinisme zou Wedert een samenvoeging van wedeme en aarde kunnen zijn. Wedeme is een aan de kerk geschonken goed en aarde is een veel gebruikte term voor 'gemeene grond'. Meer aannemelijk is de stelling dat de naam een samenvoeging is van wede (=teenwilg) en aarde (=gemenen grond of weide).

Bron: De Canon van Valkenswaard, meerdere auteurs, november 2023

2. Wat valt er over de vereniging zoal te vertellen?

De Heemkundekring is op 24 oktober 1952 opgericht en houdt zich bezig met de cultuurhistorie van Valkenswaard onder het motto "Met hart voor het verleden. Met beide benen in het heden. Met oog op de toekomst".

Ofschoon je bij de ingang een vitrine met allerlei artefacten ziet, is de vereniging niet proactief in het verzamelen hiervan. Men is selectief bij de inname van de aangeboden oudheidkundige voorwerpen.

Op dit moment vindt er een grote digitaliseringsslag plaats. Er is al veel gedaan, maar er moet nog heel veel gebeuren. Ook moet er nog veel materiaal zorgvuldig uitgezocht worden of het een waardevolle betekenis kan hebben voor morgen.

In tegenstelling tot andere heemkundeverenigingen heeft het bestuur nimmer overwogen de naam te veranderen in Erfgoedvereniging of een variant hierop. Heemkunde houdt namelijk in het onderzoek naar de eigen leefomgeving en het bevorderen van de belangstelling hiervoor. Wil je dit veilig stellen voor toekomstige generaties dan moet in een oogopslag duidelijk zijn waarvoor heemkunde staat, namelijk het behoud van materieel en immaterieel cultureel erfgoed. Bij materieel cultureel erfgoed moet je denken aan monumenten en kunstwerken, archeologie, beschermde dorpsgezichten en landschappen, archieven (geschreven en familiegeschiedenis) en collecties; bij immaterieel cultureel erfgoed aan dialecten, verhalen (wereldoorlogen), rituelen (bedevaart naar Handel) en tradities (bloemencorso), feesten (carnaval), (valken)jacht en ambachten (sigarenmakers).

Binnen de vereniging is een aantal werkgroepen actief:

- *Archeologie*
- *Archiefonderzoek* (stamboomonderzoek), voorheen Werkgroep Genealogie, maar het werkgebied is breder getrokken: niet alleen puur genealogische gegevens verzamelen, maar ook het toegankelijk maken van oude archieven, zoals de schepenbanken, de bestuurlijke archieven van onze gemeenten en de notariële archieven.
- *Materiaalverwerving en verwerking*, collecties en bronnen

waaronder fotomateriaal (foto's, dia's en negatieven); een deel van deze fotocollectie is online raadpleegbaar, de gehele collectie alleen in de Heemkamer.

- *Historische geografie (kadaster)* waarbij de bewonersgeschiedenis op perceelniveau in beeld gebracht is; Voorlopig is dit alleen op basis van de kadastrale gegevens van 1832 het geval. Op aanvraag, en dat vind ik wel bijzonder, maakt deze werkgroep op aanvraag een 'glossy' historische beschrijving van percelen.
- *Tongval (dialect)*
- *(Wereld)oorlogen*
- *Kleinschalige projecten* zoals De Canon van Valkenswaard, de restauratie van de Dorpspomp, porseleinen portretten. De Werkgroep Archiefonderzoek is nu zo'n 1,5 jaar bezig met het scannen van documenten, het transcriberen in eigen beheer al dan niet met behulp van AI. Speciale aandacht verdient het archief dat de heer H.E.M. Mélotte heeft nagelaten, hetwelk een belangrijke bron voor de lokale geschiedenis van Valkenswaard vormt, met name gericht op toponiemen, genealogie en de sigarenindustrie. Mélotte was actief als heemkundige en publiceerde meerdere werken, waaronder *Van Wedert tot Valkenswaard* en *Noord-Brabantse plaatsnamen deel I: Valkenswaard*. Het archief is wel een ouderwetse kaartenbak met op naam alle veranderingen in het eigendom van het betreffende perceel gerangschikt met verwijzing naar archiefbronnen.

Weerderheem heeft ongeveer 140 leden, waarvan naar schatting 40 actief zijn in de werkgroepen en het bestuur. Aan collecties zijn zo'n 1.300 boeken, waaronder veel DTB-boeken maar ook schepenbankprotocollen, ruim 201.000 bidprentjes en bijna 21.000 rouwbrieven aanwezig in de Heemkamer. 310 archeologische rapporten zijn opgeslagen en er zijn bijna 9.000 grafmonumenten via de fotobeeldbank te bewonderen. De dialectwerkgroep Tongval (met de dialecten uit Valkenswaard, Dommelen, Borkel en Schaft) bestaat sinds de tachtiger jaren en brengt jaarlijks een verhalenbundel uit en heeft sinds kort 18 geluidsopnames gemaakt. Hierbij is er nauw contact met onder meer Wim Daniëls, schrijver en taalkundige, en het Meertens Instituut te Den Haag.

Qua publicaties wordt 2 tot 3 keer per jaar 't Periodiekske uitgegeven, maandelijks het info-bulletin Heeminfo, en 1 keer per jaar "Goed gebekt in eigen dialect". Ook publicaties van bijzondere projecten worden uitgebracht. De Canon van Valkenswaard is daar een prachtig voorbeeld van.

3. *Is er iets specifiek waar u trots op bent?*

Wil is eigenlijk trots op het gehele werkgebied van Weerderheem, maar als hij specifiek iets moet kiezen dan het toch de dialectgroep Tongval. Deze is samen met andere fans van streektaal druk bezig alles te verzamelen wat met dialect te maken heeft. Ze spreken allemaal hun eigen

'moerstaal' en houden die levend. Op de site zijn audio-opnamen en teksten te ontdekken.

Tussen de regels door krijg ik de indruk dat Wil ook wel een beetje trots is op het feit dat Weerderheem in 2027 zijn 75-jarig bestaan viert. En daaraan kan niet ongezien noch ongehoord voorbij worden gegaan.

4. Waaruit heeft tot nu toe de samenwerking met de Afdeling Kempen- en Peelland bestaan? en ziet u mogelijkheden voor een verdere dan wel gewijzigde samenwerking in de toekomst?

De samenwerking is beperkt. Tony Klomp heeft wel de cursus Transkribus voor de Werkgroep Archiefonderzoek verzorgd. Wil vindt dat hierbij te veel gefocust werd op namen en toponiemen, terwijl voor hem de context ook belangrijk is. Transkribus is meer een hulpmiddel.

Door de afdeling KPL worden stamboomcafés verzorgd, maar hier is geen betrokkenheid van heemkundekring. Ad-hocvragen over stambomen en personen worden door de werkgroep zelf beantwoord. Een idee is om de werkgroep mee te laten draaien met de stamboomcafés. Gezamenlijk dus de bezetting vormen voor deze activiteit biedt voordelen omdat men elkaars expertise kan benutten.

Ooit is in het verleden, in 2017, een cursus "Genealogie" gegeven. Gedacht wordt om deze te actualiseren nu veel materiaal geda-teerd is en dan bijvoorbeeld samen met de afdeling KPL te verzorgen in de foyer van het Cultureel Centrum te Valkenswaard.

5. Hoe ziet u de toekomst voor de vereniging?

Een uitdaging ziet Wil niet zo zeer in het aantrekken van en het focussen op jonge mensen, maar veeleer dynamisch op jongge-pensioneerden. Deze zijn nog redelijk vitaal, hebben nog een drive om maar niet achter de geraniums te hoeven zitten en zien nog een uitdaging in iets nieuws.

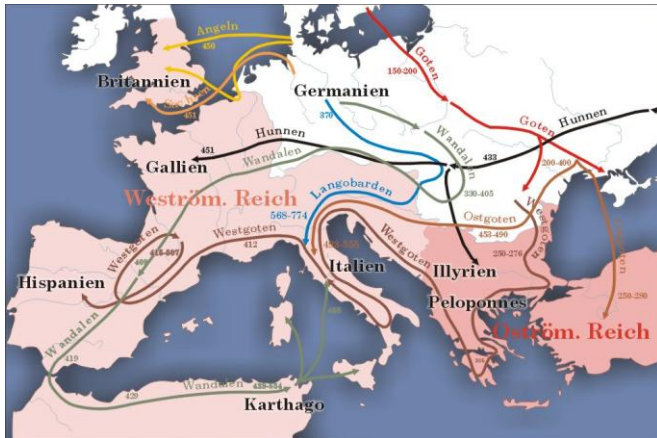
Je moet ook niet onverbiddelijk willen vasthouden aan het verleden, maar werken aan morgen. Dit kan voor Weerderheem bestaan om meer de samenwerking zoeken met andere heemkondeverenigingen in de regio, alsmede andere activiteiten te ontplooiën. Het probleem is ongetwijfeld het vinden van de juiste mensen die hun mogelijke passie voor erfgoed willen nastreven.

Persoonlijk vindt Wil Peels teneinde een beetje PR te promoten om zo veel mogelijk gegevens, welke dan ook, toegankelijk voor iedereen te maken op de site, maar ook veel meer wijkgerelateerde projecten of thema's op te pakken. Met andere woorden, een heemkunde-vereniging moet zich niet zo zeer intern, maar meer extern richten om, in hun eigen woorden, met beide benen in het heden, met hart voor het verleden maar met het oog op de toekomst hun doelstellingen waar te maken.

Met de afschuwelijke beelden van de aanval op een AZC in Loosdrecht nog vers op het netvlies verschijnt in de krant het bericht dat Nederlanders maar matig op de hoogte zijn van de werkelijke cijfers over asielzoekers. Per 1000 inwoners ligt Nederland met 1,3 vluchtelingen onder het Europees gemiddelde van 1,5. Rechtse kiezers hebben de neiging de instroom te overschatten, terwijl linkse kiezers het aantal juist onderschatten.

Ons land is een land van immigranten. Tijdens de grote volksverhuizing (tussen de vierde en zesde eeuw na Christus) vestigden zich hier Friezen, Franken en Saksen en ver-

Karte Völkerwanderung (Sansculotte German Wikipedia)

mengden zich met de lokale bevolking, zoals de Bataven. Het begrip vluchteling werd pas gemeengoed tijdens de opstand (voorheen de tachtigjarige oorlog genoemd). In tegenstelling tot wat we in de geschiedenisles hebben geleerd was dat geen nobele vrijheidsstrijd tussen Nederlanders en Spanjaarden, maar een grimmige burgeroorlog. De Oirschotse secretaris schreef in 1688 in zijn kroniek: *Daer is wondere handele onder de Hollanders en Zeelanders geweest die welcke tsamen tegen de coninx volck van Spaeg-nien onsen Here maer en nogthans oyck tegen malcanderen, as deen willende wesen hugenots dander geus, de derde Staets, de vierde Engels, de vyffte duijvels ende hier eest by gebleven, ende dat stee noch soo.*

Al direct na het begin van de opstand vluchtten vooral katholieke geestelijken naar Amsterdam, een van de laatste bastions van de koning van de Spanje in Holland. Niet veel later kwamen ook Brabanders en Vlamingen massaal naar Holland, vooral vanuit Antwerpen en Gent. In dezelfde periode vestigden veel Sefardische Joden zich uit Spanje en Portugal in onze huidige hoofdstad. Vooral Amsterdam profiteerde van de stroom oorlogsvluchtelingen.

In de jaren 80 van de zeventiende eeuw volgden tienduizenden Franse protestanten, ook wel hugenoten genoemd. Zij waren op de vlucht voor religieuze vervolging in hun thuisland. Steden als Groningen, Leeuwarden en Den Haag

probeerden de Hugenoten te lokken met financiële ondersteuning en exclusieve privileges. Daarbij hielp het netwerk van Waalse kerken in de Republiek der Nederlanden. De Waalse kerk was gelijkgesteld met de Nederduitse Gereformeerde kerk, en daarmee geprivilegieerd. Ook hierdoor ontstond frictie met de plaatselijke bevolking.

Maar ook in de recente geschiedenis kennen we veel voorbeelden van vluchtelingencrises in ons land. Tijdens de Eerste Wereldoorlog vluchtten meer dan 1 miljoen Belgen naar Nederland. En na de machtovername van de Nazi's in Duitsland kwamen duizenden Joden naar Nederland.

De kans dat je als stamboomonderzoeker immigranten tegenkomt in je kwartierstaat is dus heel groot. Dat kunnen oorlogsslachtoffers zijn, maar ook economische vluchtelingen, of militairen uit het buitenland die in Nederland achterbleven. De meeste van hen zijn uiteindelijk, soms na een of twee generaties, volledig geïntegreerd. Dan herinnert alleen een familienaam (Yeşilgöz, Markuszower) aan het buitenlands verleden.

Een beetje meer historisch bewustzijn bij onze politici zou kunnen helpen bij het oplossen van een asielcrisis die geen crisis hoeft te zijn als we allemaal wat toleranter en in oplossingen zouden kunnen denken.

Waalse kerk Amsterdam
(C messier, Wikipedia)

Famillement CBG 13 juni 2026

Het Famillement 2026, het belangrijkste evenement van het CBG (Centrum voor familiegeschiedenis), vindt plaats op zaterdag 13 juni 2026. Het evenement wordt dit jaar georganiseerd in samenwerking met het Drents Archief en het Drents Museum.

Hier is een overzicht van wat er bekend is over het programma en de thema's:

Thema: De titel van het evenement is "Ons soort mensen – Bij wie hoor jij?". Het accent ligt dit jaar sterk op de Drentse familiegeschiedenis, naast de gebruikelijke CBG-klassiekers.

Hoogtepunt: De dag staat in het teken van de verkiezing van de Familiehistoricus 2026. Tijdens dit onderdeel worden de meest indrukwekkende en jaloersmakende genealogieën van het jaar uitgelicht.

Programma: Er is een ochtendprogramma gepland met di-

verse sprekers. De volledige lijst met sprekers en het gedetailleerde tijdschema zijn nog niet volledig gepubliceerd, maar het CBG heeft aangegeven hier binnenkort meer over te delen.

Locatie: Vanwege de samenwerking met lokale instellingen in Drenthe wordt het evenement in of rondom het Drents Museum en het Drents Archief gehouden .

Voor aanmelding en nadere informatie: [Zie hier](#).

famillement
Assen 2026

Famillement wordt medemogelijk gemaakt door:

DRENTS
ARCHIEF

Interactieve Archievenkaart

Ons oud-bestuurslid Martien van de Donk attendeerde ons op een handig zoekmiddel bij het vergaren van informatie voor onze familiegeschiedenis. Het is een onderdeel van de zoektools die Coretgenealogie biedt. Zie [Coretgenealogie-website](#)

In het onderdeel Genealogiewerkbalk treffen we de [archievenkaart](#) aan.

Daar zie je de Nederlandse gemeenten met hun grenzen. Ieder met hun eigen kleur tenzij ze hun archieven ondergebracht hebben in een regionaal archief. Klik je op een gemeente, verschijnt er een kader met daarin een of meerdere archieven waar je de informatie vindt van die gemeente. Bijvoorbeeld van Nuenen. Je kunt dan meteen doorklikken naar die archieven.

Soms ben je op zoek naar een dorp en je weet niet bij welke ge-

meente dat dorp hoort. Links boven in het scherm voer je bij het loepje de naam van het dorp in, bijvoorbeeld Hoogeloon. Je krijgt dan de naam van de gemeente waar Hoogeloon bij hoort en je kunt doorklikken naar nadere informatie over de bijbehorende archieven.

Publiceren in De Twee Kwartieren

Een van de slogans van de NGV is "Ontdek je eigen verhaal". En dat is wat wij genealogen doen, het verhaal ontdekken van onze ouders en voorouders.

In ons blad kunt u dat eigen verhaal kwijt. De mooie, spannende verhalen over het voorgeslacht, de familie verhalen die toch vaak niet helemaal waar waren, de drama's in de familie, de helden en de criminelen, de goede tijden van vrede en voorspoed en de zware tijden van oorlog en rampen. Dat kunnen ook verslagen zijn van hoe u hordes moest overwinnen om verder te komen, van de verre reizen naar de plaats waar de voorouders vandaan kwamen die ooit naar ons land emigreerden. Het kunnen tips zijn voor de medegenealogen om nieuwe bronnen of speciale archieven aan te boren.

Waar moet een artikel aan voldoen?

Er moet een duidelijk verband zijn met de genealogie, het gaat over uw voorgeslacht of over hoe we onze hobby bedrijven. Uw artikel kan over onze regio gaan maar ook over ver daar buiten, want onze leden of hun voorouders komen vaak zelf uit uit een andere streek, of uit een ander land of continent. Het artikel beschrijft de personen uit uw voorgeslacht maar gaat zeker ook over de leefomstandigheden in brede zin. Artikelen over hoe je allerlei gegevens kunt vinden en verwerken, worden door onze lezers

ook altijd zeer gewaardeerd. Uw artikel is nog niet eerder gepubliceerd. Uiteraard helpt de redactie u om uw artikel zo nodig te verbeteren of aan te passen. In het algemeen plaatsen we de artikelen ongewijzigd en eventuele wijzigingen gaan in overleg met de auteur.

Hoe levert u het artikel aan?

De meesten van onze schrijvers maken prachtige Worddocumenten. Dat mag, maar het is echt niet nodig want ons blad wordt vormgegeven met het DTP-pakket Scribus. Uw kopij wordt zonder opmaak overgezet. Dus elk tekstformaat is goed. Voetnoten **niet** linken in de tekst.

De afbeeldingen mag u in de tekst plaatsen, maar om scherpe afbeeldingen te krijgen ontvangen we de afbeeldingen liever ook afzonderlijk. Hoe hoger **de resolutie** van de afbeelding, hoe beter.

Uiteraard is de afbeelding vrij van rechten.

Inzending per e-mail: redactie-kpl@ngv.nl

Auteurskopie

Uw verhaal bereikt onze 350 lezers en u ontvangt van ons als auteur een PDF van uw artikel met een omslag van De Twee Kwartieren met daarop een afbeelding uit uw artikel.

Deze PDF kunt u geheel naar eigen inzicht printen, laten drukken of digitaal verzenden naar familie en vrienden.

Van de vicevoorzitter

Normaal gesproken lees je vooraan in ons blad het voorwoord van de voorzitter, maar dat is nu vervangen door een voorwoord van de redactie, gericht op de inhoudelijke bijdragen aan het blad. Dit tweede voorwoord waarin het reilen en zeilen van de afdeling besproken wordt gaat vooraf aan de bespreking van de activiteiten van de afdeling. Vanwege de vacature-voorzitter is het een taak voor de vicevoorzitter. Zoals jullie allen weten, heeft Anton Neggers tijdens de laatste ALV van onze afdeling de spreekwoordelijke voorzittershamer neergelegd. Dit is niet onopgemerkt voorbijgegaan, want de voorzitter van het hoofdbestuur kwam langs om aan Anton de Gouden Speld uit te reiken. Die Gouden Speld is een blijk van waardering voor alles wat Anton de afgelopen jaren voor de vereniging heeft betekend. De Gouden Speld is niet het enige blijk van waardering dat recentelijk is uitgereikt.

Zo kreeg ons bestuurslid Karel Spee onlangs een lintje, waarmee hij tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau is benoemd. In een artikel wat hieraan gewijd is, wordt beschreven wat Karel allemaal betekend heeft voor de diverse verenigingen waar hij actief voor is. Onze vereniging is er daar één van en we zijn Karel dan ook dankbaar voor zijn inzet!

Een andere grootse gebeurtenis die heeft plaatsgevonden, is het 80-jarig bestaan van de NGV. Dit is gevierd met een speciaal evenement in de Mauritskazerne te Ede. Onze afdeling was daarbij goed vertegenwoordigd. Een van de mooie din-

gen aan een levendige afdeling, is dat we genoeg aanmeldingen hadden om met een minibus naar Ede te rijden. Dat zorgde ervoor dat we onderweg meer te weten konden komen over elkaars onderzoek. Of gewoon bij konden kletsen. Ook de komende tijd is onze afdeling levendig: er staan weer allerlei mooie activiteiten op het programma. Zo gaat Simon van Wetten ons meer vertellen over criminele voorouders, gaan we elkaar helpen tijdens een Superstamboomcafé en leren we wat Tanja Wassenberg bedoelt met 'Quaataardige' vrouwen in de 18e eeuw.

Ter afsluiting kom ik nog even terug op de mededeling over

de schrijver van dit artikel. Al schrijvende realiseer ik me dat ik me nog niet voorgesteld heb. Mijn naam is Carola Cauven – van Balkom en ik ben al enige tijd bestuurslid binnen onze afdeling. In het dagelijkse leven ben ik werkzaam bij de gemeente Horst aan de Maas. Daar beheer ik samen met mijn collega's de digitale en ana-

loge informatie in de gemeente. Dat ik voor mijn werkzaamheden regelmatig in het depot te vinden ben, ervaar ik dan ook als een groot voorrecht. Net zoals dat ik het een groot voorrecht vind, dat ik dit voorwoord voor jullie mocht schrijven. Bedankt voor het lezen!

Afscheid van voorzitter Anton Neggers

Zoals bekend heeft Anton Neggers, onze voorzitter, zich niet meer herkiesbaar gesteld op de AfdelingsLedenVergadering van 21 april j.l. Anton is 16 jaar voorzitter én redactielid van onze afdeling geweest. Hij was ook zeer actief met het geven van cursussen, hij gaf met zekere regelmaat lezingen op onze ledenavonden naast zijn toespraken bij de Nieuwjaarsbijeenkomsten en andere officiële gelegenheden. Kortom, Anton is een betrokken en integer iemand met een onwrikbare passie voor genealogie, op welk terrein hij zich met hart en ziel inzet, iets wat hij ongetwijfeld ook in de toekomst zal blijven doen.

Door de secretaris van de afdeling werd hij namens het bestuur en de leden van de afdeling bedankt voor zijn inzet voor de afdeling en voor zijn visie waardoor onze afdeling groeit en bloeit met veel nieuwe activiteiten.

Groot was dan ook zijn verrassing dat Peter van Boheemen, voorzitter van het hoofdbestuur van de NGV, hem voor zijn grote bijdrage voor de continuïteit en de groei van onze afdeling en van de landelijke NGV de **Gouden Speld van verdienste** met bijbehorende oorkonde van de Nederlandse Genealogische Vereniging uitreikte.

De ALV werd overigens gevolgd door een lezing door Anton met als titel "Rechtspraak van de Schepenbank".

Anton blijft zeker nog actief na zijn aftreden als voorzitter. Hij blijft lid van de vereniging en van de redactie en zal ongetwijfeld nog vele cursussen en lezingen geven over zijn favoriete onderwerpen.

Karel Spee geëerd met lintje

Het heeft onze Majesteit Willem-Alexander behaagd om Karel Spee, lid van het bestuur van de Afdeling Kempen- en Peelland te eren met een koninklijke onderscheiding. Karel is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Vanwaar deze onderscheiding?

Zijn onderscheiding is toegekend voor zijn vrijwilligerswerk in diverse maatschappelijke organisaties:

- **Genealogie:** Hij beoefent al meer dan 30 jaar als hobby genealogie. Hij is sinds 2009 actief bij de Nederlandse Genealogische Vereniging, Afdeling Kempen- en Peelland. Sinds 2022 als bestuurslid, penningmeester en beheerder van onze bibliotheek in het Wijkcentrum 't Trefpunt. Als drijvende kracht achter een innovatief project gebruikte hij kunstmatige intelligentie om schepenakten te transcriberen en bronnen te ontsluiten, waarvoor hij in 2024 de **Schepperle Award** ontving.
- **Heemkundevereniging Helmont:** sinds 2023 is Karel lid van de werkgroep Genealogie, die zich bezighoudt met het verzamelen van bindprentjes, rouw- en geboortekaartjes ten behoeve van stamboomonderzoek. Op zijn initiatief zijn in samenwerking met de NGV bijna 1,2 miljoen bidprentjes verhuisd van een opslag in Bunnik naar de Heemkundekring in Helmond. Deze zijn met behulp van AI geïndexeerd en toegankelijk gemaakt voor digitaal onderzoek.

- **Stamboomcafés, cursussen en lezingen:** Karel is zeer actief hierin. Zo verzorgt hij onder meer de cursussen Genealogie voor beginners en voor gevorderden, de Praktijkcursus Genealogie in samenwerking met de Volksuniversiteit Helmond. Met zekere regelmaat geeft hij lezingen in geheel Nederland over stamboomonderzoek en familiegeschiedenis, over bidprentjes en devotieprentjes, over de toepassing van AI bij stamboomonderzoek.
- **Dans en Carnaval:** In de jaren '70 was hij actief bij de Klassieke dansgroep 'les Précieuses Ridicules' (LPR), in welke vereniging hij bestuurslid is geweest.

In 1988 is hij lid geworden van de carnavalsvereniging "De Rampetampers" en vanaf 1994 nam hij plaats in diverse commissies, zoals Werkgroep eigen programma, optocht en zaalversiering. Ook vervulde hij heel veel functies variërend van penningmeester, websitebouwer, burgemeester tot voorzitter en Prins Carnaval in 2004.

Algemeen

Tenzij anders aangegeven vinden alle bijeenkomsten

plaats op dinsdag in 't Trefpunt, Belgiëplein 20 Eindhoven.
Zie ook de [Agenda op onze website](#).

Ledenavond 16 juni lezing Simon van Wetten

Lezing: Een criminele lezing**Spreker: Simon van Wetten****In 't Trefpunt, 20.00 - 22.00, zaal open om 19.30**

Niemand kan zijn lot ontlopen. Dat geldt voor iedereen, de moderne mens, en dat was in de periode 1500-1800 niet anders. Dat wil niet zeggen dat in die drie eeuwen er niemand was die het lot tartte. Integendeel. Dat lot tarten levert in het geval van het gemeentearchief Gemert-Bakel ongeveer 10.000 dossiers in het crimineel- en civielrechtelijk archief op. In die duizenden processtukken treffen we ongeveer 40.000 mensen aan die het lot wél durfden tarten en uiteindelijk aan het kortste eind trokken. Niet zelden nam dat kortste eind de vorm aan van een gestropt touw, bungelend aan een galg.

Het rechterlijk archief biedt een verrassende, soms ook onthutsende en niettemin kostelijke inblik in het leven van alle dag in een willekeurig Brabants dorp. Want al is in dit geval het Gemerts rechterlijk archief de bron, de gebeurtenissen die uit de oude dossiers opwellen zijn typerend voor het Brabantse plattelandsleven anno toen en laten ons kennis maken met de normen en waarden, zeden en ge-

woonten in de dorpse samenleving van destijds.

Simon van Wetten spreekt over de harde tijden van weleer, de activiteiten van een notoire paardendief in diens persoonlijk Rampjaar 1672, bekijkt de bedelbrieven van rondzwervende invaliden, laat ons kennis maken met Thijs met-den-crommen-mond. Hij komt met een vervelende onthulling, biedt wat schokkende scènes uit een huwelijk, laat nu eens de dief de gelegenheid creëren, loopt een verliefde wolf in schaapskleren tegen het lijf, steunt de kerk door de pastoor te beledigen, laat de criminele gevolgen zien van een pestepidemie en doorloopt nog tientallen andere dossiers.

Simon van Wetten is historicus, medewerker van het Gemeentearchief Gemert-Bakel en lid van Heemkundekring 'De Kommanderij Gemert'. Hij heeft al vele boeken op zijn naam staan en geeft, als oud-docent, graag lezingen.

Simon van Wetten als dominee in 'een crimineel verhaal'

18 augustus 2026: Superstamboomcafé

Eén bron is geen bron dus één keer is geen keer!
Daarom organiseren wij, aan het eind van hopelijk een prachtige zomer, nogmaals een Superstamboomcafé. Niet alleen voor de leden die de eerste editie gemist hebben maar voor iedereen die een vraag, een probleem of een vastloper heeft. Om die vragen op te kunnen lossen zijn er natuurlijk leden nodig met kennis van zaken. Dus ook als je zelf even niets te vragen hebt ben je toch van harte welkom om anderen vooruit te helpen.

Het Superstamboomcafé is een bijeenkomst voor onze eigen leden. Sommigen van ons zoeken al jaren en hebben een aardige stamboom in elkaar 'geknutseld' maar lopen vast op één tak. Hoe fijn zou het zijn dat je door ideeën van andere leden weer een nieuwe opening vindt om verder te kunnen gaan met je onderzoek. Of je zoekt online in een (buitenlands) archief maar je krijgt maar niet de juiste bron te pakken. Of, of, of, zo zijn er nog veel meer voorbeelden te noemen.

Op het moment dat wij dit tweede Superstamboomcafé plannen hebben we totaal geen idee hoe de vorige editie is verlopen maar voordat het 18 augustus is gelukkig wel. Dat betekent dat we tijd hebben om in de activiteitencommissie al jullie op- en aanmerkingen te evalueren en zo nodig wat veranderingen in het programma aan te brengen. Ook hierin hebben jullie dus een belangrijke rol. Een nieuw initi-

atief passend te krijgen voor onze leden heeft tijd nodig. Sommige dingen moeten nou eenmaal groeien. Kom met vragen of kom met de kennis die je hebt. Allebei kan natuurlijk ook. Denk vast na over wat je precies zoekt of nodig hebt en neem je vooronderzoek mee. Ook pen en papier kan handig zijn.

En mocht het zo zijn dat een vraag niet (direct) beantwoord kan worden, dan kunnen we altijd doorverwijzen. Bij het uitpluizen van een vastloper zou zelfs een stamboomkwartet, -trio, -duo kunnen ontstaan dat samen in eigen tijd nog even verder zoekt.

Kortom: KOM DINSDAG 18 augustus naar 't Trefpunt (20.00-22.00 uur)

Lezing 15 september 2026

Lezing: 'Quaataardige' vrouwen in de achttiende eeuw.

Tussen rebellie en rechtspraak.

Spreekster: Tanja Wassenberg

Plaats en tijd: 't Trefpunt dinsdag 15 september 20.00 - 22.00, zaal open 19.30.

Tanja Wassenberg is cultuurhistoricus en gespecialiseerd in vergeten levens uit het verleden. Ze brengt mensen tot leven die vaak buiten de schijnwerpers bleven, maar die juist veel te vertellen hebben over hun tijd.

In deze lezing gaat het over 'Quaataardige' vrouwen in de achttiende eeuw. Kwaadaardig – een etiket vol moreel oordeel en sociale veroordeling. Maar wie bepaalt dat? En wat blijft er over als je voorbij dat oordeel kijkt? Tanja deed onderzoek in Haarlem en Amsterdam en spitte daarbij in allerlei strafzaken waarbij vrouwen betrokken zijn.

In haar boek en in deze lezing reconstrueert zij de levens van vrouwen die terechtkwamen in rechtbanken, kerkers, schandpalen en tuchthuizen. Het gaat om vrouwen die

moorden pleegden, bedrogen, zich verzetten – en soms gewoon geen lieverdjes waren. Velen groeiden op in armoede of beklemmende familieomstandigheden, met nauwelijks ruimte om te ontsnappen. Anderen kozen bewust voor conflict, grensoverschrijding, hebzucht en eigen belang. Oude rechtbankverslagen over chantagemeesteressen, dievegges en moordenaressen maken duidelijk dat ook vrouwen goed voorbereide misdaden konden plegen en als crimineel zelfstandig in hun inkomen voorzien. Wat dreef hen tot hun daden en hoe keek de samenleving naar hen? Hun levensverhalen zijn rauw, menselijk en herkenbaar, en werpen licht op moraal, rechtspraak en overleven in een tijd vol sociale veranderingen. In deze lezing worden de morele schaduwzones en schrijnende keuzes zichtbaar van vrouwen die zich – geweld of ongewild – buiten de regels plaatsen.

Aan de hand van archiefstukken en persoonlijke verhalen werpt Tanja Wassenberg een nieuw licht op de complexiteit van vrouwelijk handelen in een tijd van grote maatschappelijke veranderingen. Ze toont hoe dun de lijn was tussen overleven en misdaad, tussen slachtoffer en dader, tussen moreel falen en verzet, en maakt duidelijk waarom juist ook de minder fraaie kanten van het verleden onmisbaar zijn voor ons begrip van familiegeschiedenis.

Een lezing die schuurt en prikkelt.

Digitale producties en streaming van bijeenkomsten

Bestaande digitale producties van onze afdeling

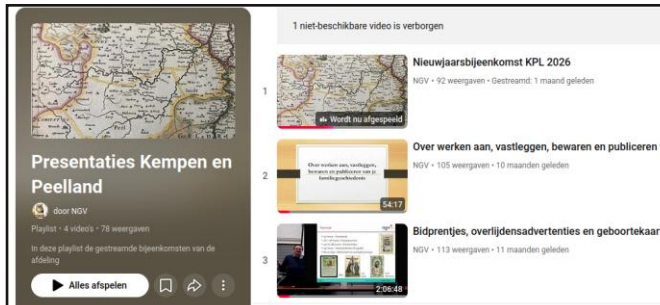
In de Coronatijd heeft onze afdeling enkele digitale producties gemaakt. Deze zijn niet meer geheel actueel. Maar ze blijven beschikbaar op het bestaande youtubekanaal [detweekwartieren](#).

Nadere informatie over de inhoud van deze video's vind je [hier op onze website](#).

Streamen van onze activiteiten

Tony Klomp en Carola Cauven streamen onze ledenbijeenkomsten, als de bijeenkomst zich daar voor leent en als de presentator er toestemming voor geeft. Workshops zijn meestal minder geschikt en de spreker van een lezing heeft soms liever niet dat zijn verhaal digitaal opgeslagen en verspreid wordt.

Het streamen is een bewerkelijke zaak. We leren het met vallen en opstaan. We beschouwen de uitzendingen dan

ook nog als experimenteel. Per activiteit wordt nadrukkelijk aangegeven dat de activiteit gestreamd wordt en via welke URL je kunt deelnemen.

Zie hier voor reeds opgenomen streams: [link](#).

Digitale producties van de NGV

De NGV zet in op het maken en verspreiden van digitale educatieve producties. Deze vind je op [de NGV Academie](#).

Digitale producten op internet

Op onze website vindt je [een excelsheet met veel nuttige links](#) waaronder veel met instructievideo's.

Op internet kun je heel veel handige youtubehandelingen vinden, bijvoorbeeld [Zoeken in WieWasWie](#).

Of [zoeken in een archief](#). Probeer het uit!

Kijk op website [yory.nl](#) en vind daar een aantal instructievideo's die je goed van pas kunnen komen.

We starten in september weer een nieuwe ronde stamboomkwartetten. Dit is al weer de 5e ronde. Iedereen, beginner of gevorderde, is welkom. Bij stamboomkwartetten formeren we groepjes van 4 personen die dan 4 keer bij elkaar komen om ervaringen en tips uit te wisselen op het gebied van het onderzoek naar hun familiegeschiedenis.

De kwartetten bepalen zelf wanneer en waar zij bij elkaar komen. Ook de te bespreken onderwerpen bepalen de kwartetten zelf. Het kan gaan over zoektips, lezen van oude documenten, software of over wat dan ook in jouw groepje naar voren komt.

De stamboomkwartetten zijn een fantastische manier om kennis te maken met andere onderzoekers en ze leveren goede tips op om verder te komen. Loop je vast in je onderzoek: doe mee. Ben je beginnend onderzoeker en wil je tips over hoe het aan te pakken: doe mee. Vind je het leuk om over je onderzoek te praten: doe mee.

En, er zijn nog veel meer redenen om mee te doen.

Als je bij de aanmelding aangeeft dat je echt een **beginner** bent, en als er voldoende belangstelling voor is, gaan we proberen een speciaal beginnerskwartet op te zetten met een ervaren onderzoeker als vraagbaak.

Je ontvangt begin augustus een mail over de aanmelding. Alvast vooruitlopend op deze mail, de stamboomkwartetten najaar 2026 beginnen 17 september en de aanmelding loopt tot 15 september.

Informatie: e-mail aan stamboomkwartetten-kpl@ngv.nl

Advies en ondersteuning

Op onze website vind je veel informatie die je van pas komt bij het zoeken naar nieuwe gegevens over je familiegeschiedenis en stamboom.

Kijk voor informatiebronnen op het internet op [deze pagina](#).

En op [deze pagina vind](#) je diverse mogelijkheden om het zoeken naar nieuwe gegevens over je familie te vergemakkelijken en je verder te bekwamen in het zoeken

En we noemen met nadruk: de [website Yory.nl](#) biedt heel veel informatie voor de familiekundige onderzoeker

Leden met specifieke deskundigheid

Velen van onze leden hebben door hun jarenlange ervaring met het stamboomonderzoek specifieke deskundigheid opgebouwd waar anderen veel baat bij kunnen hebben.

De volgende leden bieden zich aan en we hopen dat er zich veel anderen zullen melden met hun specifieke deskundigheid.

Je kunt per e-mail je specifieke vraag voorleggen aan:

[Theo van Rooijen](#) voor het transcriberen van akten in Duits oud-schrift. [Dik Jager](#) voor onderzoek in Groningen met name in Oldambt voor 1900 en de familienaam Jager in Groningen. [Peter Roosenboom](#) voor onderzoek in de regio Nijmegen, Wijchen, Mook, Cuijk, Boxmeer, Groesbeek, Genneep, Bergen (Lb) en in Duitsland: Kleef, Goch, Kalkar.

[Ger Jan Bömer](#) kan je verder helpen met vragen over onderzoek in de Achterhoek en Twente, vanaf rond 1550.

Denk ook aan het lezen en interpreteren van de katholieke doop-, trouw- en begraafakten in het Latijn en het lezen en interpreteren van de Franstalige akten uit de Franse tijd:

[Theo van Rooijen](#) en [Peter Roosenboom](#)

Voor onderzoek in Groot-Brittannië: [Karel Spee](#).

Voor Transkribus: [Tony Klomp](#)

Hulp bij je genealogieprogramma

GensDataPro	André Van Damme	e-mailadres
Aldfaer	Johan van Hassel	e-mailadres
Reunion en Apple	Tony Klomp	e-mailadres
PRO-GEN	Ben Bal	e-mailadres
GRAMPS & Linux	Peter Roosenboom	e-mailadres
Webtrees	Peter Roosenboom	e-mailadres
Family Historian	Karel Spee	e-mailadres
Linux & Webtrees	Ger Jan Bömer	e-mailadres
MacFamilyTree	Gertjan Keesman	e-mailadres

Data stamboomcafés tot 2027

Onze afdeling biedt stamboomcafés aan onze leden en bezoekers van een aantal bibliotheken, heemkundekringen en instellingen aan. Dat betekent dat je regelmatig, buiten de vakanties, de gelegenheid hebt om je onderzoeksvragen aan onze adviseurs stamboomonderzoek voor te leggen.

Onze partners zijn de bibliotheken of heemkundekringen: Veldhoven, Geldrop, Nuenen, Best, Eindhoven, Son en Breugel, Eersel, Oirschot, Valkenswaard, Waalre, Someren, Deurne, Bergeijk en Helmond en in het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE).

Coördinatie van de stamboomcafés

De coördinatie van de stamboomcafés wordt uitgevoerd door Monique Vervest ([e-mailadres](#)).

Stamboomcafés tot januari 2027

September 2026

donderdag	03-09	Bergeijk bibliotheek	14.00 - 16.00
zaterdag	05-09	Eindhoven bibliotheek	10.30 - 12.30
zaterdag	12-09	Deurne bibliotheek	10.30 - 12.30
zaterdag	19-09	Best bibliotheek	10.30 - 12.30
zaterdag	26-09	Geldrop bibliotheek	11.30 - 13.30
dinsdag	29-09	Helmond Heemkamer	13.00 - 15.00

Oktober 2026

zaterdag	03-10	Oirschot bibliotheek	10.30 - 12.30
zaterdag	10-10	Veldhoven bibliotheek	11.00 - 13.00
dinsdag	13-10	Son en Breugel bibliotheek	13.30 - 15.30
donderdag	29-10	Waalre bibliotheek	14.00 - 16.00
zaterdag	31-10	Nuenen Heemkundekring	10.30 - 12.30

November 2026

zaterdag	14-11	Eersel bibliotheek	11.30 - 13.30
vrijdag	20-11	Eindhoven RHCE	13.30 - 15.30
zaterdag	21-11	Valkenswaard bibliotheek	10.30 - 12.30
zaterdag	28-11	Someren bibliotheek	10.30 - 12.30

Op [onze website](#) vind je nog nadere informatie over de adressen van de bibliotheken en het RHCE.

Het bestuur heeft na rijp beraad besloten om de bibliotheek af te gaan stoten. Het aantal uitleningen per jaar is behoorlijk laag (ca. 20 per jaar). Oorzaak hiervoor is mogelijk het feit dat het meeste materiaal tegenwoordig via internet beschikbaar is. Daarnaast is de bibliotheek een blok aan ons been geworden. Momenteel proberen we zoveel mogelijk onze activiteiten in de ruimte te organiseren waar de bibliotheek zich bevindt, maar we zouden liever de mogelijkheid hebben om eventueel uit te wijken naar andere ruimtes of wellicht zelfs naar een andere locatie.

Wij zijn in gesprek met o.a. het RHCe voor overname van een deel van de collectie, de rest zullen we gaan verkopen, voor een deel nadat we eerst de antiquarische werken gescand hebben. Tot de zomervakantie kan er nog geleend worden. In de zomervakantie gaan we de collectie inventariseren op wat voor welke prijs verkocht wordt, en wat we eerst willen scannen. Een klein deel is ondertussen al gescand. De startdatum van de verkoop van de boeken aan de leden zal later meegedeeld worden. Een deel wordt voorlopig in stand gehouden totdat we ze gescand hebben.

Zijn er leden die mee willen helpen bij het scannen, meld je aan bij onze bibliothecaris:

bibliotheek-kpl@ngv.nl

De bibliotheek is in de loop van vele jaren met liefde en aandacht door onze leden opgebouwd en beheerd. Het bestuur dankt hen respectvol voor hun inzet en betrokkenheid.

Maar de tijden veranderen onverbiddelijk en met enige weemoed en na lange aarzeling sluiten we deze activiteit van onze afdeling af.

Uitleen nog tot juli

De lezingen worden meestal gehouden in de ruimte van de bibliotheek. Voor en na de lezing en in de pauze is de bibliotheek geopend voor de uitleen en is er de gelegenheid om in de boeken te neuzen.

Wij vragen iedereen die iets geleend heeft, dit voor de zomervakantie weer in te leveren. Indien dit niet lukt neem dan even contact op met de bibliothecaris.

Ons e-mailadres: bibliotheek-kpl@ngv.nl

De catalogus vind je op [dit webadres](#)

In het beleidsplan van de NGV staan educatie en advies bij het onderzoek centraal

De cursussen Aldfaer II en de cursus GensDataPro werden in dit jaar voor de laatste keer gegeven. Het bestuur onderzoekt andere vormen van ondersteuning voor onze leden bij het gebruik van genealogieprogramma's.

De cursussen genealogie voor beginners en voor gevorderden en de cursus Paleografie evenals de workshops worden gecontinueerd. Een nieuwe cursus is de **Praktijkcursus** genealogie (stamboomonderzoek) voor beginners, die gericht is op het leren gebruiken van de online-zoekwebsites voor stamboomgegevens, zie [hier](#) voor nadere informatie.

Planning 2026 -2027

Op 25 september	workshop, onderwerp nog niet bekend
Op 25 september	de cursus genealogie voor beginners te Helmond (6 bijeenkomsten)
Op 7 oktober	de cursus Paleografie (8 sessies)
Op 30 oktober	de cursus Stamboomonderzoek voor beginners te Veldhoven (bibliotheek) (5 bijeenkomsten)
Op 27 november	workshop Zoeken in Duitsland
Op 2 december	de cursus Stamboomonderzoek voor beginners te Eindhoven (RHCe) (5 bijeenkomsten)
Op 19 februari 2027	de cursus genealogie voor beginners te Helmond (6 bijeenkomsten)
Op 9 april 2027	de Praktijkcursus Genealogie voor beginners te Helmond

De NGV organiseert via de **NGV Academie** genealogiecursussen. Zie hier voor [de NGV-website](#)

Nadere informatie: [e-mail cursuscoördinator](#) en in de agenda op de website: www.ngv-afdelingen.nl/kpl/agenda/

NGV kenniscentrum familiegeschiedenis

Cursussen en workshops: algemene informatie

De **cursussen** worden gepland op vaste data, maar ze gaan pas door bij een voldoende aantal inschrijvingen.

Cursussen van NGV-KPL

Het maximum aantal deelnemers voor een cursus is tien, de cursus gaat door bij minimaal zes deelnemers.

Het cursusbedrag van de door NGV-KPL gegeven cursussen is gebaseerd op het kostendekkend zijn van een cursus.

Niet-leden betalen een toeslag. Je kunt je op elk moment aanmelden.

Aanmelden en informatie: via [de cursuscoördinator](#).

Na de aanmelding krijgen de deelnemers een bevestiging van de cursuscoördinator.

Als het minimumaantal deelnemers bereikt is, krijg je nader bericht over de betaling en dergelijke.

Cursussen via de Volksuniversiteiten

Onze afdeling ondersteunt genealogische cursussen die via de VU's in Eindhoven, Veldhoven en Helmond gegeven worden.

Aanmelding en informatie op deze websites:

[VU-Eindhoven](#) en [VU-Helmond](#)

Voor nadere informatie over deze cursussen, zie de betreffende pagina's op onze [afdelingswebsite](#).

De **workshops** zijn gericht op het oefenen van praktische vaardigheden in het genealogisch onderzoek. Het doel is het verbeteren van de zoekvaardigheid door te oefenen met de algemene en vooral met de meer geavanceerde zoekmethoden.

De workshops worden intensief begeleid en door het gebruik van laptops zijn er tafels nodig. De groepsgrootte is daarom beperkt tot 20 personen. Deelname is gratis voor onze leden. Aanmelding via [de cursuscoördinator](#).

Workshops van de afgelopen jaren waren:

Zoeken met WieWasWie

Zoeken in Familysearch

Zoeken in het BHIC

Zoeken op Internet

Zoeken naar Huwelijkse bijlagen

Workshop Transkribus

Workshop Zoeken in België

Zoeken in de militaire stamboeken

Latijn in de parochieregisters

Praktisch oefenen met Transkribus

Zoeken in Delpher en Fotodatering

De volgende workshop is op vrijdag 25 september **13.00** (onderwerp nog niet bekend).

Op 27 november is de workshop **Zoeken in Duitsland**

Cursus Genealogie voor beginners te Helmond start op 25 september en op 19 februari 2027

In samenwerking met de Nederlandse Genealogische Vereniging (Afdeling Kempen- en Peelland) en het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven bieden wij deze cursus aan. In 6 lessen gaan we in op alles wat er komt kijken bij het opzetten van een familiestamboom.

De cursus is bedoeld voor beginners en voor diegenen die al eens gestart zijn, maar het onderzoek weer willen oppakken.

Les 1: Inleiding in de genealogie: de eerste opzet van een stamboom, genealogische schema's, primaire bronnen: Burgerlijke stand (vanaf 1811), Doop-, trouw- en begraafboeken (tot 1810)

Les 2: Stamboomonderzoek: Archieven en genealogische databanken op Internet (BHIC, RHCE, Wiewaswie). Genealogische computerprogramma's (Aldfaer, GensDataPro, Family Historian, Mac programma's), zoekstrategieën en bewijsvoering.

Les 3: Archieven: *op locatie in het archief RHCE te Eindhoven.* Loes Heuvelmans van het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) zal hier een lezing geven over het regionaal archief en aansluitend zullen we een excursie door het archief en de kluisen krijgen.

Les 4: Secundaire bronnen: bevolkingsregisters, hoofdelijke omslag, patent- en militie registers, doodsbriefjes, borgbrieven, belastingregisters enz.

Les 5: Dorps en stadsbestuur: Rechterlijke en notariële archieven. Schepensbank. Diverse soorten aktes zoals Transportaktes, erfdeling, testament enz. Paleografie.

Les 6: Bijzondere bronnen: kadaster, memorie van successie, stamboeken enz. Het publiceren van een genealogie: van stamboom naar familiegeschiedenis: de aankleding van een stamboom.

Docent: Karel Spee

Datum en tijd: vrijdag 25 september 2026 - 13:30 - 16.00 en 2/10, 9/10, 16/10, 23/10 en 30/10.

Adres: VU Helmond Westwijzer, Cortenbachstraat 70, 5707 TJ Helmond, les 3 in RHCE.

Kosten: € 100

Aanmelden: Via de website van de Volksuniversiteit: [Volksuniversiteit Helmond](#), deelname open voor iedereen

Opmerking: U dient zelf uw laptop en oplaadsnoer, pen en papier voor notities mee te brengen.

Deze cursus wordt in 2027 gegeven vanaf **vrijdag 19 februari 2027**, 13.30, dezelfde plaats en kosten.

Zie [Volksuniversiteit Helmond](#)

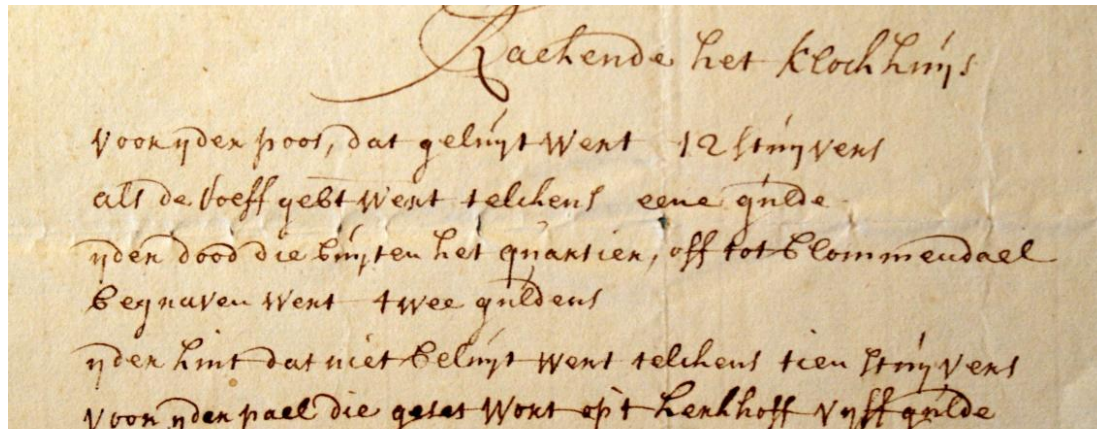
Cursus Paleografie startdatum 7 oktober

Cursus Paleografie

Handgeschreven Nederlandse aktes van voor 1800 zijn voor ons nagenoeg onleesbaar. Maar na enige oefening kun je ze wel ontcijferen. Deze cursus uit acht cursusmiddagen maakt het oud schrift toegankelijk.

Docent Ben Bal, introduceert en begeleidt je graag in de wereld van het oud schrift. Je krijgt tijdens de cursus, telkens na de lessen, per e-mail je huiswerk voor de volgende les toegestuurd zodat je je optimaal kunt voorbereiden.

- Docent:** Ben Bal
- Data en tijd:** 7 oktober t/m 25 november, 13.30 - 15.30 (8 bijeenkomsten)
- Plaats:** 't Trefpunt, Belgiëplein te Eindhoven.
- Kosten:** Voor NGV leden € 67,00
Voor niet NGV leden: € 99,00.
- Aanmelden:** per e-mail bij de cursuscoördinator: [e-mail](#)
Leden van NGV-KPL worden bij voorrang geplaatst. Geef duidelijk aan of je lid bent of niet van onze afdeling.

Cursus stamboomonderzoek voor beginners in VELDHOVEN start op 30 oktober

Deze cursus wordt verzorgd door de **Volksuniversiteit Eindhoven en de bibliotheek Veldhoven** in samenwerking met het **Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)** en de NGV-afdeling Kempen- en Peelland. De cursus is bedoeld voor beginners en voor diegenen die het onderzoek weer willen oppakken.

Met onder andere als onderwerpen:

Inleiding in de genealogie

De eerste opzet van een stamboom, genealogische schema's; primaire bronnen; Burgerlijke Stand (vanaf 1811); Doop-, Trouw- en Begraafregisters (tot 1810).

Stamboomonderzoek

Genealogische databanken op het internet (BHIC, RHCE, WieWasWie), genealogische computerprogramma's (Aldfaer en GensDataPro), zoekstrategieën en bewijsvoering

Van stamboom naar familiegeschiedenis

De aankleding van een stamboom; secundaire bronnen: Bevolkingsregisters, hoofdelijke omslag vanaf 1811; Belastingregisters (voor 1810), digitale bronbewerkingen in Nederland en België

Rechterlijke en notariële archieven

Authentieke akten; rechtshandelingen; schepenbank en notaris; rondleiding in het RHCE-archief

Bijzondere bronnen en publicaties

Militieregisters, Patentregisters, Verklaringen van overlijden (vanaf 1811); Criminele rechtspraak; Cijnsregisters; Verpondingsregisters (voor 1810); bezoek aan archieven; het publiceren van een genealogie.

Inclusief rondleiding door archief RHCE.

De bibliotheek is gelegen in het centrum van Veldhoven. Er is een grote parkeergarage nabij de bibliotheek.

Let op: **Parkeren is op eigen kosten**

- Docent:** Anton Neggers
Data: vrijdag 30 oktober, 6/11, 13/11 20/11 en 27/11 2026; **tijd:** 13.30 - 16.00
Adres: **Veldhoven**, De Bibliotheek Meiveld 2, 5501 KA Veldhoven
Kosten: € 109
Aanmelden: **Vanaf 1 juli** via de website van de Volksuniversiteit: vu-eindhoven.nl
Opmerking: U dient zelf uw laptop en oplaadsnoer, pen en papier voor notities mee te brengen.

Cursus stamboomonderzoek voor beginners in EINDHOVEN start op 2 december

Deze cursus wordt verzorgd door de **Volksuniversiteit regio Eindhoven en het RHCe** in samenwerking met de NGV-afdeling Kempen- en Peelland. De cursus is bedoeld voor beginners en voor diegenen die al eens gestart zijn, maar het onderzoek weer willen oppakken.

Met onder andere als onderwerpen:

Inleiding in de genealogie

De eerste opzet van een stamboom, genealogische schema's; primaire bronnen; Burgerlijke Stand (vanaf 1811); Doop-, Trouw- en Begraafregisters (tot 1810).

Stamboomonderzoek

Genealogische databanken op het internet (BHIC, RHCe, WieWasWie), genealogische computerprogramma's (Aldfaer en GensDataPro), zoekstrategieën en bewijsvoering

Van stamboom naar familiegeschiedenis

De aankleding van een stamboom; secundaire bronnen: Bevolkingsregisters, hoofdelijke omslag vanaf 1811; Belastingregisters (voor 1810), digitale bronbewerkingen in Nederland en België

Rechterlijke en notariële archieven

Authentieke akten; rechtshandelingen; schepenbank en notaris; rondleiding in het RHCe-archief

Bijzondere bronnen en publicaties

Militieregisters, Patentregisters, Verklaringen van over-

lijden (vanaf 1811); Criminele rechtspraak; Cijnsregisters; Verpondingsregisters (voor 1810); bezoek aan archieven; het publiceren van een genealogie. Inclusief rondleiding door archief RHCe.

Het RHCe is gelegen in het centrum van Eindhoven, op 10 minuten lopen van het Centraal Station. Het RHCe is vanaf een half uur voor aanvang open. Er is een groot parkeerterrein nabij het RHCe.

Let op: **Parkeren is op eigen kosten**

- Docent:** Anton Neggens
Data: woensdag 2 december, 9/12, 16/12, 6/1, 13/1 2027, **tijd:** 13.30 - 16.00
Adres: Regionaal Historisch Centrum Eindhoven, Raiffeisenstraat 18, Eindhoven
Kosten: € 109
Aanmelden: **Vanaf 1 juli** via de website van de Volksuniversiteit: vu-eindhoven.nl
Opmerking: U dient zelf uw laptop en oplaadsnoer, pen en papier voor notities mee te brengen.

Praktijkcursus genealogie (stamboomonderzoek) voor beginners te Helmond start op 9 april 2027

In samenwerking met de Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Kempen- en Peelland biedt de Volksuniversiteit van Helmond deze cursus aan.

Deze cursus is bedoeld voor diegenen die al eens een cursus Genealogie voor beginners hebben gevolgd en die nu behoefte hebben aan praktische oefeningen.

In een drietal workshopachtige lessen wordt geleerd hoe online onderzoek uitgevoerd kan worden in de archieven en hoe men gebruik kan maken van een aantal nuttige websites. Dit zijn naast archiefwebsites, Wiewaswie, Family Search, Open archieven, Delpher, etc.

Voor deelname is minimaal beginnersniveau genealogie nodig, bij voorkeur na een gevolgde beginnerscursus. Gebruik van een laptop of andere mogelijkheid om online te zoeken is noodzakelijk.

Docent Karel Spee beoefent al meer dan 30 jaar als hobby genealogie, waarbij hij vooral onderzoek doet naar zijn eigen familie Spee en de Engelse familie van zijn vrouw Rustidge. Hij is bestuurslid en bibliothecaris van de Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Kempen en Peelland (NGV-KPL), waarvoor hij o.a. actief is in stamboom-

cafés, ook in Helmond, en medeorganisator van lezingen, contactdagen en workshops. Ook is hij lid van de genealogie werkgroep van de Heemkundekring Helmont.

Docent: Karel Spee
Datum en tijd: vrijdagen 9 april, 16 april en 23 april 2027
13.30 - 16.00

Adres: VU Helmond Westwijzer,
Cortenbachstraat 70, 5707 TJ Helmond

Kosten: € 60

Aanmelden: Via de website van de Volksuniversiteit:
[Volksuniversiteit Helmond](#),
deelname open voor iedereen

Opmerking: U dient zelf uw laptop en oplaadsnoer, pen en papier voor notities mee te brengen.

Gebruik KadasterArchiefViewer

KadasterArchiefviewer

Sinds 1 juni 2021 heeft NGV-afdeling Kempen- en Peelland een eigen KadasterArchiefviewer-account! Met dit account kun je als lid van onze afdeling kosteloos vanuit huis historisch onderzoek doen in de Kadastrale archieven. Het Kadaster geeft informatie over de percelen, de eigenaren en de landmetingen van 1832 tot heden.

Hoe werkt het?

Het abonnement wordt beheerd door onze penningmeester. Wanneer je interesse hebt, stuur je een e-mail naar penningmeester-kpl@ngv.nl. In die mail vermeld je je naam en lidmaatschapsnummer. Je krijgt vervolgens een mail terug met daarin de inloggegevens voor de Kadaster-

Archiefviewer. Omdat we met dit abonnement als vereniging beschikken over maar drie gelijktijdige accounts krijg je de toegang voor twee weken. Mochten er al aanmeldingen vóór de jouwe zijn, dan kom je automatisch op de wachtlijst te staan en ontvang je bericht wanneer je aan de beurt bent en toegang krijgt.

Het gebruik van de KadasterArchiefviewer is verre van simpel. De oogst is echter vaak zeer rijk!.

[Kijk op onze website](#) voor nadere informatie over het gebruik van de Kadaster Archiefviewer. Je vindt daar instructie en toelichting op het gebruik van de Kadaster Archiefviewer. Tevens wordt je verwezen naar een aantal handige hulpmiddelen om je onderzoek in het kadaster te ondersteunen en om de resultaten te verrijken.

Helmond 1832

Vacature voorzitter NGV Kempen- en Peelland

Na het aftreden van Anton Neggers na 17 jaar als voorzitter is er een vacature-voorzitter.

Procedure invulling vacature voorzitter

Om de werving van kandidaten zo soepel mogelijk te laten verlopen heeft het bestuur een conceptprofiel opgesteld dat op de AfdelingsLedenVergadering van 18 november jongstleden zonder wijzigingen is goedgekeurd.

Het bestuur roept alle leden op te overwegen of zij kandidaat zouden willen zijn voor het voorzitterschap. Het bestuur zal ook leden benaderen om hen te vragen of zij beschikbaar zijn als kandidaat. Het bestuur zal uit de kandidaten een voordracht maken op basis van het profiel en die voordracht voorleggen aan de AfdelingsLedenVergadering van 17 november 2026.

Buiten de voordracht van het bestuur kan ieder lid zich op die AfdelingsLedenVergadering kandidaat stellen. Daarvoor is het nodig om ondertekende steunbetuigingen van tenminste vijf leden te overleggen. De kandidatuur en steunbetuigingen moeten minstens een week voor de vergadering aan de secretaris worden gemeld. Indien er op 17 november meerdere kandidaten zijn, zal er worden gestemd.

Hebt u zin in een uitdagende functie, waarin u een wezen-

lijke bijdrage kunt leveren aan de bevordering van de genealogie en de familiegeschiedenis in de regio Kempen- en Peelland, maar ook landelijk, uw bijdrage kunt leveren? Meldt u zich dan alstublieft aan. Nadere Informatie over de vacature is bij de vice-voorzitter en overige bestuursleden mondeling, telefonisch of per e-mail verkrijgbaar.

Profiel van de vacature

Het profiel van de vacature vind je op [onze website](#)

Mutaties ledenlijst

Per 1 juni 2026 heeft onze afdeling 259 leden waarvan 12 bijkomende leden.

In 2026 hebben we 26 nieuwe leden gekregen, we hadden 10 beëindigingen van lidmaatschap, waarvan 4 overlijdens. Er is 1 opzegging per 31-12-2026.

Het adres voor wijzigingen in je gegevens of in je lidmaatschap: per e-mail: ledenadministratie@ngv.nl

Informatie NGV-KPL

Website NGV	link
Website NGV-KPL	link
Youtubekanaal Academie	link
Youtubekanaal DeTweekwartieren	link
Beheer KadasterArchiefviewer:	e-mailadres
Redactie De Twee Kwartieren	e-mailadres
Redactie website NGV-KPL	e-mailadres
Cursuscoördinatie	e-mailadres
Coördinatie Stamboomcafés	e-mailadres
Coördinatie Stamboomkwartetten	e-mailadres
Activiteitencommissie	e-mailadres
Ledenadministratie KPL	e-mailadres

Bestuur van de NGV-afdeling Kempen- en Peelland

Contact: secretaris-kpl@ngv.nl

Vluttersven 15 5646 HX Eindhoven

Vacature	voorzitter	e-mailadres
Peter Roosenboom	secretaris, eindredactie DTK	e-mailadres
Theo van Rooijen	penningmeester, webredacteur, redactie DTK, Kadasterviewer	e-mailadres
Karel Spee	bibliotheek, afgevaardigde	e-mailadres
Carola Cauven-van Balkom	vice-voorzitter, public relations,	e-mailadres
Anja van den Boom	activiteitencommissie	e-mailadres
Tony Klomp	werkgroep RHCe, AV-ondersteuning, cursuscoördinatie	e-mailadres
Ger Hinsen	activiteitencommissie, locatieplanning, jaarplanbeheer	e-mailadres
Gertjan Keesman	stamboomkwartetten, redactie DTK, ledenadministratie	e-mailadres

Links naar FamilySearch

In FamilySearch vindt u veel afbeeldingen van akten en kerkboeken. Maar het is lastig zoeken dus staan hieronder een aantal verwijzingen naar Nederlandse en Belgische provincies. In Nederland is er een splitsing tussen DTB en Burgerlijke Stand. Bij DTB moet u eerst kiezen voor de gezindte en daarna kiest u de plaats. De link voor de Burgerlijke Stand gaat rechtstreeks naar de plaatsnamen. Voor FamilySearch moet u wel eerst een Inlog met wachtwoord maken.

DTB:

- Groningen
- Friesland
- Drenthe
- Overijssel
- Gelderland
- Utrecht
- Noord Holland
- Zuid Holland
- Zeeland
- Noord Brabant
- Limburg

België:

- Antwerpen
- Limburg
- Oost-Vlaanderen
- West-Vlaanderen
- Brabant
- Henegouwen
- Luik
- Namen
- Luxemburg

Europa en wereld:

Onderstaande linken brengen u naar het overzicht per land. Daar kunt u kiezen voor de provincie of het deelgebied. Ook staan er Kerkelijke archieven, Volkstellingen en andere mogelijk interessante bronnen. Klik op de link en kies in het volgende scherm 'Browse all xxxx Images'. U komt dan op een scherm met plaatsnamen. Kies de optie Overige landen wanneer u een ander land nodig heeft. Gebruik het filter aan de rechterzijde van het beeld om een keuze te maken.

- Nederland
- België
- Luxemburg
- Frankrijk
- Duitsland
- Oostenrijk
- Denemarken
- Overige landen

Burgerlijke stand:

- Groningen
- Friesland
- Drenthe
- Overijssel
- Gelderland
- Utrecht
- Noord Holland
- Zuid Holland
- Zeeland
- Noord Brabant
- Limburg

[Terug naar artikel](#)

158.

Dit is een... *[illegible]*

[Musical notation on staves]

[Marginal notes in Dutch]

1

alia aialia
malefica u
de curia

di die. cernome veteris legis duplici causam
habebant. una scilicet literalis sicut quod ordinabatur ad
cultu dei. Alia vero figurata sive mystica sicut quod
ad usum regni huiusmodi huiusmodi huiusmodi

[Musical notation on staves]

hij den verdienste petrus geyacht ontbarende G. Jansz van
nomme que voor... *[illegible]*

Jansz van... *[illegible]*

Adriaen... *[illegible]*

Shrijver... *[illegible]*

van... *[illegible]*

hijden... *[illegible]*

rome... *[illegible]*

reid... *[illegible]*

halven... *[illegible]*

Janz... *[illegible]*

hadertus... *[illegible]*

reventer... *[illegible]*

hem... *[illegible]*

Seraf... *[illegible]*

priester... *[illegible]*

Cornelis... *[illegible]*

van... *[illegible]*

Daniel... *[illegible]*

hemmes... *[illegible]*

1

[Terug naar artikel](#)

Verantwoordelijk uitgever:
Jozef Buijsen, Heidestraat 20
2860 Sint Katelijne-Waver

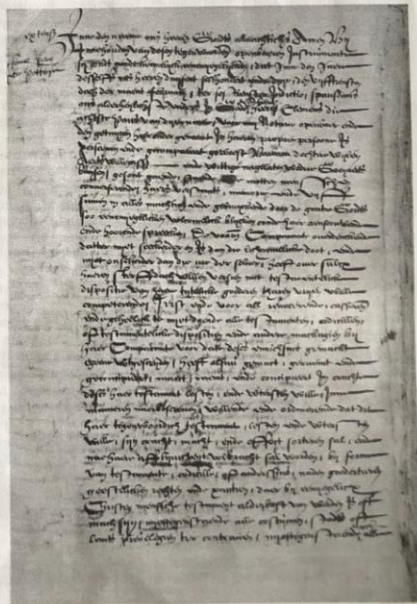
Buijsen
Buysen
Buijzen
Buyzen
Buljze
Buyze
Buijs
Buys

Buijsenissen

Het Testament Van Barbara Aert Willemsen, weduwe van Govaert Hendrickxzone Buijsen.

(vervolg)

inne desen testamente te rekenen, Ende den convente vanden Minderbroederen binnen desen voors(chreven) stadt gelijcke somme van vijff guldens eens, om voor haer Testatrice siele te bidden, Item beset sij Testatrix om Goitswille ende ter natuere van almisse **Jannen Henricx, natuerelick sone van Lijksen haere Testatrix dochter**, de somme van hondert guldens eens, Item maectt ende beset sij Testatrix den **wittigen kintderen Reijnders Potteij**, verweckt bij wijlen **Antonicken sijne hujsvrouw, dochtere van haer Testatrix**, de somme van veertich Rijnguldens eens, ende dat in recompense dat de voorschreven Antonicken ten tijde haers houwelickx, egeene bedde van haer Testatrix ontfangen en heeft, gelijck de andere haere Testatrice kinderen genoten hebben, Maectt ende legateert alnoch sij Testatrix **Margrietken dochtere Christoffels Joosten van Chaem**, verweckt bij **Lenarcken haere Testatrice dochtere**, haer Testatrice beste heijcke, voor alle getrouwe diensten die sij Margrietken aen haer Testatrix gedaen heeft, Alnoch laet ende beset sij Testatrix bij maniere van donatie inter vivos onwederroepelicken, den voorschreven **Christoffelen Joosten ende Lenarcken sijne hujsvrouw**, dochter van haer Testatrix, voor alle gedienschieden die deselve Christoffele ende Lenarcken soo in siecten als anderssien haer Testatrix bewesen ende gedaen hebben, d' actie ende alle tgene daeraff dependeert, van alsulcke somme van hondert guldens capitaels ende tachterheijt van interest als sij Testatrix

[Terug naar artikel](#)

Compareerden voor Johannes Albertus van Manen
openbaar Notaris resident te Nymegen Provincie Gelder.,
„land en tegenwoordigheid der twee heren genoemde en
meede ondergeteekende getuigen.

Petrus Johannes van der Meulen buiten gemeenschap
van goederen gehuwd aan Gerardus Cuyper Commissaris
in titule woonende te Nymegen door heren genoelden, naar
geëditeerd en geauthoriseerd ter eende als hierna.

N 312 2

De Heer Derk Maanons van Munster openbaar Notaris
residente te Nymegen in kwaliteit van „speciaal getuige“
„tussen ons

a Mechteld Sporenboom huisvrouw van Willem Meyer
arbeider woonende te Herward luidens „aanwagt onder advo.,
„antie van heren genoelden Ehemans en den Notaris
van Manen woonend en zyner ambtgenoot te Nymen
„gen op den achtsten November en Dinsdag acht hon
„dred ses en twintig gepasseerd

b. Elizabeth Sporenboom, huisvrouw van Derk Broek,
kuiske kledermaker woonende te Amsterdam en
gevolge procuratie door beiden genoelden Ehelieden
den negen en twintigsten Decembris en Dinsdag acht
hondred ses en twintig voor den Notaris Mr. Pe.
„ter Heerde van Braun en zyner ambtgenoot te Am.
„sterdam gepasseerd.

c Petrus Baptist Cuyper woonende te „Stichtogen“
„bosch in kwaliteit als enige universele cuyper van
van zynen zyner vreedene ambtgenooten Bernardus
„boom, uit kragt einer testamentaire dispositie
en C. H. de

Klik hier voor pagina 2
en 3 van deze akte

Dort wylen gemelde Anna Rosenboom
op den Tweenden Maart een Duizend
acht honderd zestien voor Notaris
Notaris, residentie te S' Hertogenbosch en gelijken
gepasseerd behoorlyk geregistreerd. — ingewylde
Notaris gepasseerd voor gemelden Notaris en gelijken
geden den negentiensten November een Duizend acht
honderd veertien twintig.

Alle wecke volmaecten behoorlyk geregistreerd
zindt op de minste van een Provis Urbane van
Muzet, opgemaakt door den Notaris Johannes Albertus
van Nalieu te Nymegen in getingens den vijftiensten
tugsten January des Duizend acht honderd vijfen tien
tug, mede behoorlyk geregistreerd.

3: Jan Simons Landbouwer wonende te Beek en
Cophia Stagnen zyne huisvrouw, die by ten einde
ald hierwaer voor loo see nodig by dese authori-
teit.

4: Willem Simons Landbouwer wonende te Beek
en Maria Blom zyne huisvrouw, die by voor loo see
nodig authorisat by dese ten einde des hierwaer.

Representerende in Dese 1: Petronella — 2: Meer-
teid — en 3: Elizabeth Rosenboom vroeds. 4: Petrus
proptist als enige eeffenaere zyns overledene huis,
van Anna Rosenboom, — hurre moeder wille,
vanna Simons, wecke geweest is een Dochter van
Lucas Simons in zyn eentle huwelyk by Meerteed
Smitte overleet, zynde gemelde Petronella, Meerteed,

Elizabeth e. Anna Rosenboom mede geweest eeffenaere,
vrom ab intestato van hurre van Peter Simons hure
wylens overleden, zoon van Lucas Simons uit zyn twee-
de huwelyk met mede wylen Conelia Smitte ge-
sproten.

Terwyl Jan en Willem Simons zyn kinderen van
negenen den Lucas Simons en Conelia Smitte, vroeds
mede eeffenamer van hurre gezegden voor overle-
den vader Peter Simons.

Verhaeren enig en allen eigenaere van de by op ge-
meend Provis Urbane van Muzet vromelde in zoverre de
goederen, herkenning uit den boedel van nalatenschap
van wylen Lucas Simons e. Meerteed Smitte in de-
nen Overleden.

En verklaarden Comparanten by Dese te consentieren
en des Heer Hypothek bewaarder te Nymegen voor
loo see nodig te authoriseren om Definitie te leggen
zoodane inschryvingen als door zyn d. antth. haren ge-
nomen by de Notaris der Hypotheken te Nymegen
den Tweenden Maart een Duizend acht honderd vijf-
entwintig Deel negen en eeffen honder twee honderd
en in beertig tot die honderd ingesloten, int kragt
van twee processen verbaal van Muzet en van Definitie
beswyng respectie van den vijftien tugsten January en
den achtsten February des jaars voor den Notaris van
Muzet vromend in getingens opgemaakt, behoorlyk geregistreerd
ten katten van de koppen der daer by vromelde in zoverre de
goederen — te wesen.

Van e. H. D. W.

